

Predmet protiv Dragomira Miloševića
Incidenti snajperskog djelovanja u Sarajevu 1994. - 1995.

Autor: P.J.J. van der Weijden

INDEKS:

1. Uvod u snajpersko djelovanje
2. Incidenti snajperskog djelovanja
3. Balistika i gađanje
4. Oružje i municija koje je koristila VRS (Dodatak A)
5. Uočavanje i identifikacija ciljeva (Dodatak B)

RADNA VERZIJA

UVOD U SNAJPERSKO DJELOVANJE

SNAJPER I “SNAJPER!”

Snajper kao vojna specijalnost postoji od vremena Američke revolucije, kada su vrsni strijelci koristili svoje dobro poznavanje šumskog terena i vještinu gađanja da bi eliminisali neprijateljske oficire ili topovske posade, ali je transformisan u moderni snajper u rovovima tokom 1. svjetskog rata, kada su obje zaraćene strane angažovale veliki broj snajperista koji su prošli specijalnu obuku i koristili posebnu taktiku i opremu.

Međutim, u konvencionalnim vojskama se smatralo da snajpersko djelovanje nije pravedan način vojskovanja, tako da su po završetku rata u vojskama ukinuti snajperisti, da bi ih ponovo angažovali kad god se za to ukazala potreba.

Tek počev od pedesetih godina dvadesetog vijeka vojni snajperisti ulaze u redovni sastav većine vojski. U vojskama zemalja-članica NATO pakta, snajperisti su obično bili, i još uvijek su, raspoređeni na nivou bataljona, dok su u sovjetskoj vojsci korišteni u većem broju na nivou voda, ali njihova je obuka bila identična.

Tokom sukoba u Vijetnamu sedamdesetih godina, vojnici su uglavnom koristili izraz ‘snajper’ da bi opisali sve pojedinačne strelce koji su na njih otvarali vatru sa skrivenih položaja.

Premda su Vietkong i Vojska Sjevernog Vijetnama zasigurno u svojim redovima imali obučene snajperiste, taj izraz “snajperista” je uglavnom označavao usamljenog strelca naoružanog jurišnom puškom koji je vrebao u dobro skrivenom zaklonu i koji je u većini slučajeva djelovao iz, po kriterijima snajperista, velike blizine (<100m).

Velike razlike između običnog “snajperiste” i profesionalnog vojnog snajperiste čine nedostatak obuke i opreme i nivo na kojem su angažovani. Međutim, ono po čemu se obični snajperista zaista razlikuje jeste činjenica da je on prije svega djelovao sam, dok je obučeni snajperista naučen da djeluje u timu koji čine strijelac i osmatrač.

Izraz “snajper” je postao popularan putem medija i još uvijek se često koristi.

Izraz je dobio novi impuls u sukobu na Balkanu. “Aleja snajpera” u Sarajevu poznata je širom svijeta. Od tog sukoba, izraz snajper se koristi da označi strijelca koji otvara vatru na svakog ko mu se nađe na nišanu, bilo da se radi o muškarcima, ženama, djeci, borcima ili neborcima. Dokumentovano je da su barem neki od njih bili plaćenici koji su završili vojnu snajpersku obuku.*

Budući da se literatura i podaci o snajperskom djelovanju mogu pronaći na internetu ili naručiti u knjižarama, potrebno je steći bolji uvid u snajpersko djelovanje jer su “snajperisti” sigurno koristili ta znanja kad su djelovali u gradovima i na planinama bivše Jugoslavije.

* Stalk and Kill /Prikradi se i ubij/, Adrian Gilbert (ISBN0312968116)

ORGANIZACIJA

Snajperi u vojskama zemalja-članica NATO pakta obično su organizovani u poseban vod na nivou bataljona, zajedno s izviđačkim vodom i vodom za podršku. Cilj takve organizacije je da se osigura da snajperski vod potčinjen direktno komandantu bataljona.

U operacijama se taj vod često dijeli na grupe i one se stavljaju na raspolaganje komandirima četa kao dodatna snaga. Snajperski vod uglavnom čini osam timova od po dva vojnika i njime komanduje poručnik koji je obučen za snajpersko djelovanje.

ZADACI I ANGAŽOVANJE

Definicija vojnog snajpera: odličan strijelac, vješt u otkrivanju, osmatranju, prikradanju i neutralisanju ključnih neprijateljskih živih ciljeva ili opreme.

Imajući to na umu, zadaci snajpera se mogu identifikovati kako slijedi:

- neutralizovanje neprijateljske žive sile: - neprijateljskih snajpera
- oficira
- oruđa koja opslužuju posade
- struktura rukovođenja i komandovanja
- tajno prikupljanje obavještajnih podataka
- bezbjednosni element na bojištu ili element za kontrolisanje kriznih situacija
- savjetovanje viših komandnih nivoa

Opšte je mišljenje da snajperisti djeluju sami i na neprijateljskoj teritoriji. Neke iznimke zaista postoje, ali u stvarnosti, snajperista se uvijek angažuje s još najmanje jednim članom tima, i to osmatračem. Stoga je uobičajeno da se angažuju timovi sa po dva člana, premda taktička situacija ili posebno okruženje mogu da iziskuju angažovanje većih timova, sa po 3 ili 4 člana.

Snajperi bi se uvijek trebali angažovati u skladu s akronimom **S.E.C.R.E.T.** /tajna/ koji označava:

Selection of tasks (Odabir zadataka): angažovanje snajpera samo ako je situacija takva da niko drugi do snajpera nije u stanju da obavi dati zadatak.

Endurance (Izdržljivost): snajperski tim je u stanju da djeluje autonomno 48 sati, ali ne puno duže od toga.

Control at the highest level (Kontrola na najvišem nivou): snajperi treba da se angažuju tamo gdje će njihova vještina polučiti najbolje rezultate

Rules of engagement (Pravila vatrenog djelovanja): **stroga pravila o upotrebi sile.**

Essential protection/backup (Ključna zaštita/podrška): zbog veličine tima mora se osigurati pješadijska ili artiljerijska podrška.

Two man team (Dvočlani tim): najmanji broj ljudi koji treba angažovati za određeni zadatak.

OBUKA SNAJPERISTA

Kandidate za kurseve snajperske obuke treba pažljivo ispitati da bi se ustanovilo da li ispunjavaju zahtjeve u pogledu fizičke kondicije, vještina na ratištu, strpljivosti, odgovornosti, vještine u gađanju, poznavanja taktike, oštine vida i inteligencije i pri tome se treba držati samo najviših kriterija. Čak i poslije takve selekcije, veliki broj polaznika snajperskih kurseva ipak ne uspije da ih završi. Na snajperskom kursu, koji može da traje od 4 do 10 sedmica, polaznici se obučavaju u sljedećim osnovnim predmetima:

- **gađanju:** premda je gađanje vještina koju treba da posjeduje svaki vojnik, dalekometno gađanje preciznom puškom je drugačije od običnog. Na velikim razdaljinama veliki broj faktora utiče na putanju zrna. Vjetar, gravitacija, svjetlosni uslovi, temperatura itd. Potrebna je velika vještina i dosta obuke da bi se na velikim razdaljinama proračunao pogodak prvim hicem. Zato je gađanje vrlo važan predmet.
- **kamufliranju i skrivanju:** kako odabrati dobar vatreni položaj.
- **procjenjivanju razdaljine:** da bi osigurao pogodak prvim hicem, snajperista mora tačno procijeniti razdaljinu do cilja, budući da mora podesiti svoj optički nišan za tu konkretnu razdaljinu, inače će promašiti svoj cilj.
- **osmatranju:** kako otkriti i identifikovati cilj (vidi Dodatak B).
- **prikrađanju:** cilj je da snajperista neprimijećen zauzme položaj s kojeg je njegov cilj u dometu, te da neprimijećen ostane i nakon dejstva. U ovom vidu obuke kombinuju se svi ostali predmeti. Može se čak zaključiti da svi ostali predmeti izuzev gađanja služe unapređenju vještine prikrađanja. Vojnik koji nije obučen u prikrađanju i nije snajperista, nego samo dobar ili vrstan strijelac. Razlog iz kojeg se prikrađanju pridaje toliki značaj leži u tome što ono, ako se ono pravilno izvede, omogućava uspješno izvođenje zadatka i povećava izgled za preživljavanje. Budući da snajperisti djeluju u parovima, pa im je vatrena moć ograničena, tajnost je ono što im daje sigurnost.

Snajperisti se obučavaju i u tumačenju zračnih fotografija, memorisanju podataka i detaljnom čitanju mapa.

Svi kursevi su usredsređeni na taktiku na šumovitom terenu, ali napredni kursevi mogu da obuhvate i praćenje cilja, snajpersko djelovanje u urbanim sredinama, u pustinjskim/arktičkim ili planinskim sredinama te snajpersko djelovanje po neživim ciljevima.

SNAJPERSKO DJELOVANJE U URBANIM SREDINAMA

Premda je osnovni snajperski kurs usredsređen na šumoviti teren, danas se snajpersko djelovanje uglavnom odvija u urbanim sredinama, kao što je slučaj, na primjer, u Iraku.

Vatreni položaji: velike zgrade ili fabrike pružaju mnoštvo mogućnosti za odabir vatrenog položaja ("snajperskog gnijezda"), a istovremeno otežavaju neprijatelju da locira strijelca. Snajperisti se radije pozicioniraju dalje od prozora da bi ostali u sjeni ili, ako je to moguće, gađaju kroz rupe od metaka u zidovima ili rupe koje sami naprave tako što iz zidova izvade ciglu ili kamen.

* vidi dodatak A: Oružje i municija VRS

Platforma za gađanje može se napraviti uz pomoć namještaja i malo mašte. Gađanje iz unutrašnjosti neke prostorije zahtijeva dosta priprema: uklanjanje prašine da bi se smanjio efekat pucnja, obezbjeđenje odstupnice, moguće utvrđivanje položaja pomoću vreća s pijeskom, itd.....

Taktika: Timovi često, nauštrb prikrivenosti, a u cilju veće bezbjednosti, angažuju i trećeg čovjeka. Položaji se ne biraju na samoj liniji fronta, nego odmah iza ili ispred nje.

Ako je moguće, položaj se često mijenja da se snajperista ne bi našao na meti, te da bi se stvorio utisak da ima više strijelaca.

Kretati se treba samo noću, posebno na otvorenom. Kada se snajper koristi u statičnoj ulozi, može se odabrati položaj s najvećim sektorom gađanja, kao što su visoke zgrade.

Kada se snajper koristi u ulozi ofanzivne podrške, više timova napreduju na mahove, kako bi pokrivali napad svoje pješadije.

Pravila vatrenog djelovanja: kod ratovanja u urbanom okruženju na ratnom području se nalazi dosta civila, tako da se primjenjuju stroga pravila o vatrenom djelovanju da bi se snajperisti dale smjernice o tome kada treba, a kada ne treba da otvara vatru. Snajperisti je dozvoljeno da otvori vatru tek kada sa sigurnošću identifikuje borca kao cilj (vidi i Dodatak B). U redovnim vojskama prijeki sud je nadležan da sankcioniše nepridržavanje pravilima vatrenog djelovanja i oni koji to čine snose teške posljedice.

Domet: U naseljenim mjestima domet je ograničen na prosječno 75m. Gađanje s većih razdaljina moguće je samo s dominantnih položaja sa kojih se pruža pogled nadole (brdovita područja) ili duž ulica uz korištenje prirodnog tunela kojeg one prave.

Sve to čini urbane sredine vrlo teškim okruženjem za snajpersko djelovanje, ali kada se snajper angažuje na pravilan način, on može postati jedan od ključnih aktera na ratištu.

PSIHOLOGIJA SNAJPERSKOG DJELOVANJA

Izraz snajper je kontroverzan još otkad su snajperisti po prvi put u istoriji angažovani, što je bilo tokom Američke revolucije.

U to vrijeme, bitke su se vodile na otvorenom bojištu, gdje su se velike gomile muškaraca suprotstavljale jedna drugoj. Bitke su vodene za dnevno svjetlo i na unaprijed odabranim

bojištima.

Na kraju dana, obje zaraćene vojske bi, jedna pored druge, izašle na bojište da pokupe svoje ranjene i poginule vojnike.

Nastavljanje bitke izvan bojnog polja bilo je nešto što se jednostavno ne radi. Uniforme su bile jarke i šarene, a artiljerija ja bila izložena pogledu neprijatelja. Rat je u to vrijeme još uvijek imao nekakav idealiziran imidž.

Sve vrlo različito kad su pitanju snajperisti, koji su već i tada nosili tamnozeleno uniforme u cilju maskiranja.

To je, naravno, bilo potpuno drugačije od načina na koji su se stvari radile u redovnoj pješadiji.

Premda su snajperisti bili vrlo efikasni, redovni vojnici su snajpersko djelovanje smatrali nepravičnim vojskovanjem. Vojni snajper je ponovo otkriven u Prvom svjetskom ratu.

Nijemci su angažovali veliki broj snajperista u tom rovovskom ratu. Za razliku od njih, Britanci su se sporo prilagodili rovovskom ratovanju. Britanskoj vojsci je trebalo dvije godine da preokrene odnos snaga u svoju korist.

Mišljenja o snajperima bila su podijeljena. Snajperisti su nanosili više gubitaka i to je izgledalo dobro u statističkim podacima, ali je i privlačilo neželjenu pažnju neprijatelja prema zonama u kojima su djelovali.

To je dovelo do toga da su pripadnici redovne pješadije, koji su ponekad sa sukobljenom stranom imali džentlmenski sporazum tipa "ako vi ne budete gađali nas, nećemo ni mi vas", odbijali da dozvole snajperistima da djeluju iz njihove zone.

To je, naravno, razumljivo. Pripadnicima redovne pješadije je bilo dosta rata i samo su htjeli da se živi vrata kući. Oni su radije provodili rat sjedeći.

Snajperisti su činili sasvim suprotno od toga. Oni su izlazili na teren i ubijali neprijatelja.

Pripadnici redovne pješadije su smatrali da će, ako snajperista ubije nekog od neprijatelja u

njihovom sektoru, neprijatelj izvršiti odmazdu nad njima, iako oni nisu učinili ništa. Ovakav način razmišljanja je još uvijek prisutan u većini vojski.

Međutim, velika psihološka razlika između redovne pješadije i snajperista leži u činu ubijanja.

Pripadnici redovne pješadije uglavnom ubijaju u situacijama u kojima je zaista i njihov život u opasnosti. Ako ne ubiju oni neprijatelja, veliki su izgledi da će neprijatelj ubiti njih.

To znači da vojnici mogu sam sebi opravdati ubijanje kao samoodbranu. To mu olakšava emotivno suočavanje sa činjenicom da je upravo ubio ljudsko biće.

Za snajperiste je to drugačije. Oni se ne mogu pozvati na samoodbranu. Oni ne ubijaju u trenutnom žaru bitke, nego polako zauzimaju vatreni položaj i donose odluku o otvaranju vatre.

Da snajperista ne otvori vatru, ništa se ne bi desilo. Neprijatelj se nalazi na bezbjednoj udaljenosti.

On bi bio na skrivenom i bezbjednom položaju, nešto udaljenom od same linije fronta. Moglo bi se čak reći da snajperista otvaranjem vatre izlaže i svoj život riziku..

Ni činjenica da na svojoj pušci ima optički nišan nije od pomoći. Optički nišan mu omogućava da

lakše pogodi ciljeve koji se nalaze na velikoj udaljenosti, ali mu takode približava neprijatelja,

čineći ga ljudskijim. Snajperista često promatra svoje ciljeve prije nego što otvori vatru na njih.

Tim promatranjem cilj se čini ljudskijim, pa je zbog toga vrlo teško suspregnuti emocije kod izvršavanja takvog zadatka.

Kada obučeni snajperista otvara vatru na cilj, on ulazi u nešto što se često opisuje kao "mjehur".

To znači da se on privremeno isključio od bilo kakvog uticaja koji bi mogao da ga spriječi da pogodi cilj.

Stoga, kada snajperista otvara vatru, onda je to uvijek hotimičan napad s namjerom da se

neprijatelj ubije ili rani.

Ali kako snajperista opravdava čin ubijanja? Ubiti čovjeka nije laka stvar, osim ako niste psihopata. Kao što je već rečeno, teško bi bilo pozvati se na samoodbranu. Obično je obrazloženje to da će, ako snajperista ne otvori vatru, cilj kojeg on ne ubije, jednog dana ubijati njegove saborce.

To snajperistu u njegovim očima čini nekakvim anđelom zaštitnikom.

Ovo obrazloženje bi se moglo primijeniti samo na vojne ciljeve, budući da civilni ciljevi ne predstavljaju nikakvu prijetnju njemu ili njegovim saborcima.

Ponekad se kao motivacija navodi osveta. Sasvim je moguće da je to motivacija onih "snajperista" koji gađaju i civile. Za takve snajperiste, zbog nečega što su doživjeli, i civili predstavljaju neprijatelja. To ne opravdava ubijanje.

CILJEVI SNAJPERSKOG DJELOVANJA

Ne bi trebalo zaboraviti ciljeve snajperskog djelovanja.

Za vojnike, pomisao da u njihovoj zoni protiv njih djeluje neki snajperista je gotovo nepodnošljiva. Samo zamislite da vam je stalno na umu pomisao da bi vam svaki sljedeći korak mogao biti posljednji.

Za vojnike koji se bore na frontu, odlazak u zonu za odmor da povrate snagu i pojedu malo normalne hrane je od skoro ključnog značaja za održavanje borbene spremnosti.

Ako ni u toj zoni nisu bezbjedni zbog toga što u njoj aktivno djeluje snajper, onda nisu u stanju da se riješe onih strahovanja koja su prisutna tokom borbi.

Psihološki učinak snajperskog djelovanja je ponekad čak i važniji, zato što je ubijanjem neke žrtve od strane snajperiste izvršen praktičan uticaj samo na tu žrtvu i ljude u njenoj neposrednoj blizini, dok pomisao da neprijatelj svuda vreba utiče na svakoga.

Strahovanje nije izazvano samo mogućnošću da vas snajperista ustrijeli, nego uglavnom potiče od toga što ne znate gdje ili tačno kada će snajperista da djeluje.

Ljudi koji nisu naviknuti na pucnjavu vrlo se lako zbune u pogledu smjera iz kojeg je otvorena vatra i vremena koje je proteklo od otvaranja vatre i pogađanja cilja.

Metak pogodi žrtvu prije nego što pucanj dopre do nje.

Panika nastupi čim neko bude ustrijeljen, ali možda čak i prije nego što se začuje pucanj.

Različita zapažanja svjedoka dovela su do toga da se vjeruje da snajperisti mogu da napadnu svuda i u svako doba, te da je, stoga, nemoguće sakriti se od njih.

To, naravno, nije istina, ali se time povećava strah.

INCIDENTI SNAJPERSKOG DJELOVANJA

Nedžarići:

- incident 02
- incident 18

Grbavica:

- incident 01
- incident 05
- incident 08
- incident 13
- incident 14

Jevrejsko groblje:

- incident 06

Špicasta stijena:

- incident 07
- incident 10
- incident 15

Zečja Glava:

- incident 03

Nedžarići

RADNA VERZIJA

INCIDENT 02 (24. oktobra 1994.)**Situacija*:**

Šesnaestogodišnji dječak Adnan Kasapović nalazio se u blizini robne kuće Vemex sa svojim drugovima. Začuo se pucanj i on je prostreljen kroz grudi, a metak je izašao pored njegove lijeve lopatice. Preminuo je na putu za bolnicu. Njegova dva druga su očevici.¹ Po njihovoj procjeni, metak je došao iz pravca Doma za slijepe u Nedžarićima, poznatog mjesta sa kojeg je redovno djelovao snajper VRS-a. Oni su potvrdili da je Adnan Kasapović poginuo.

Geografske koordinate prema GPS-u /satelitskom sistemu za globalno pozicioniranje/*:

Sjever 43 stepena 50 min. 29,1 sek./ Istok 18 stepeni 20 min. 25,3 sek.

Navodni položaj s kojeg je otvorena vatra:

Dom za slijepe u Nedžarićima (250-300m)

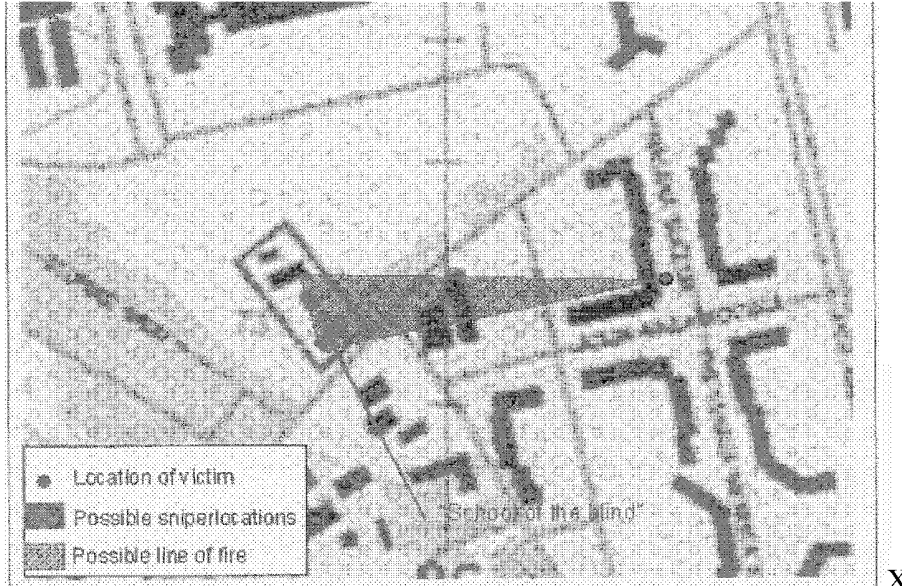
Kalibar/oružje:

Svi kalibri koji se navode u Dodatku A mogli su da uzrokuju fatalnu povredu koja je dovelo do smrti žrtve. Međutim, ne odgovaraju sve navedene puške traženom profilu. Žrtve je ubijena pojedinačno ispaljenim hicem, te budući da su puškomitraljezi M84 i M53 isključivo automatska oruđa koja djeluju samo rafalno, malo je vjerovatno da su oni ovdje korišteni. Jurišne automatske puške iz serije M70 imaju samo obični nišan s mušicom, bez optičkog uvećanja, tako da ih je teško koristiti kod razdaljina većih od 200 metara. Po mom mišljenju, korištena je ili snajperska puška M76 ili snajperska puška M91 s municijom 7,62x54R. Ta vrsta puške ima optički nišan četvorostrukog uvećanja i najpodesnija je za ovakvu vrstu pogotka.

¹ Franjo Horvat i Ermin Krečo

prijevoda

Predmet protiv Dragomira Miloševića: Incidenti snajperskog djelovanja u Sarajevu 1994. - 1995.

Skica mjesta incidenta:**Legenda:**

Location of victim - mjesto na kojem se nalazila žrtva

Possible sniper locations - moguća mjesta na kojima se nalazio snajper

Possible line of fire - moguća putanja zrna

Dodatne informacije:

Mjesto incidenta je posjećeno 29. novembra 2006., tako da su vremenski uslovi i doba godine bili isti kao i u vrijeme incidenta.

Lišće je opalo s drveća i vidljivost na mjestu incidenta je bila jedva preko 300 metara zbog magle. Ipak, bilo je dovoljno vidljivo da bi se mogli utvrditi smjer i približna lokacija na kojoj se nalazio strelac. Budući da je žrtva pogodena kroz jedan pasaž u zgradi, taj pasaž je, praktično, tunel koji se pruža u smjeru u kojem se nalazilo mjesto sa kojeg je strelac djelovao.

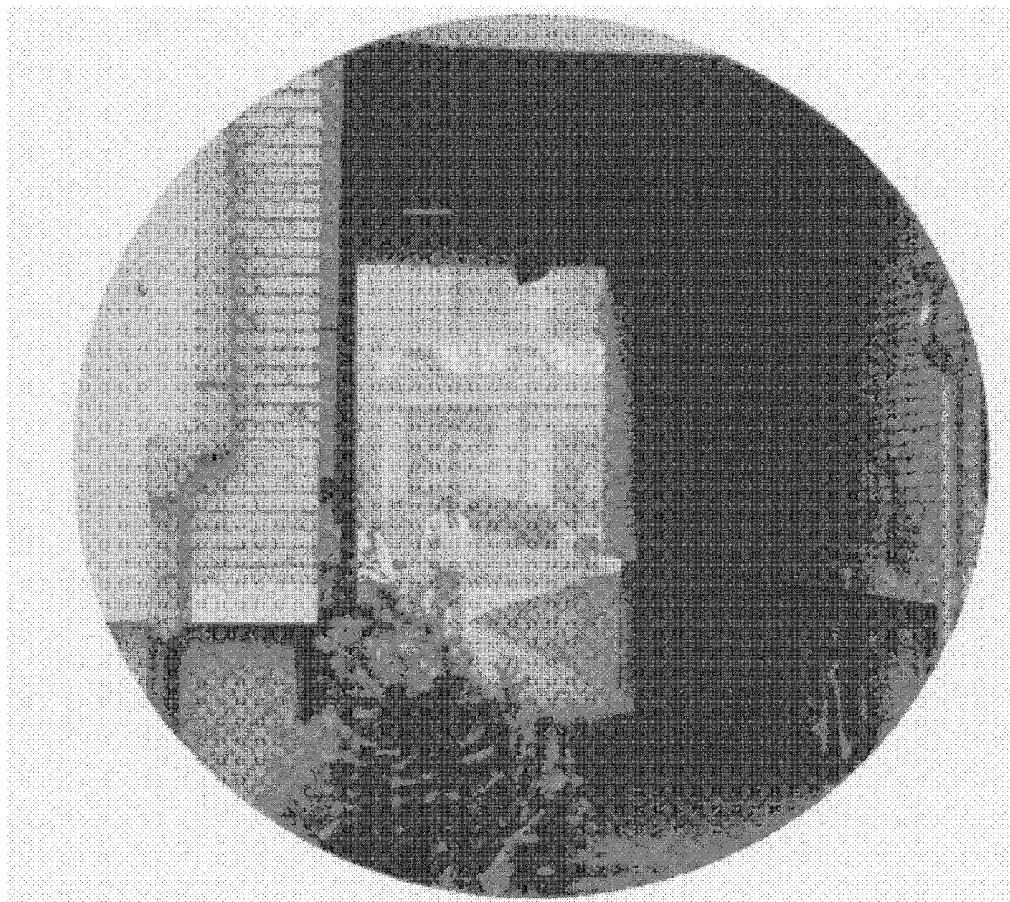
Žrtva nije mogla biti ustrijeljena ni iz kojeg drugog pravca osim onog koji je na skici označen crvenom bojom. Preostaje samo nekoliko mogućih mjesta sa kojih je strelac mogao da djeluje. Jedno mjesto je Dom za slijepe, koji još uvijek ima prozore na jugoistočnoj fasadi kroz koje se vidi pasaž. U vrijeme sukoba, najbolji pogled na pasaž bi se dobio kroz rupe od eksplozija ili od izvađenih cigli na sjeveroistočnoj fasadi.

Jednako pogodna zgrada za položaj sa kojeg je djelovano je zgrada sjeverno od Doma za slijepe (vidi fotografiju 2).

prijevoda

Predmet protiv Dragomira Miloševića: Incidenti snajperskog djelovanja u Sarajevu 1994. - 1995.

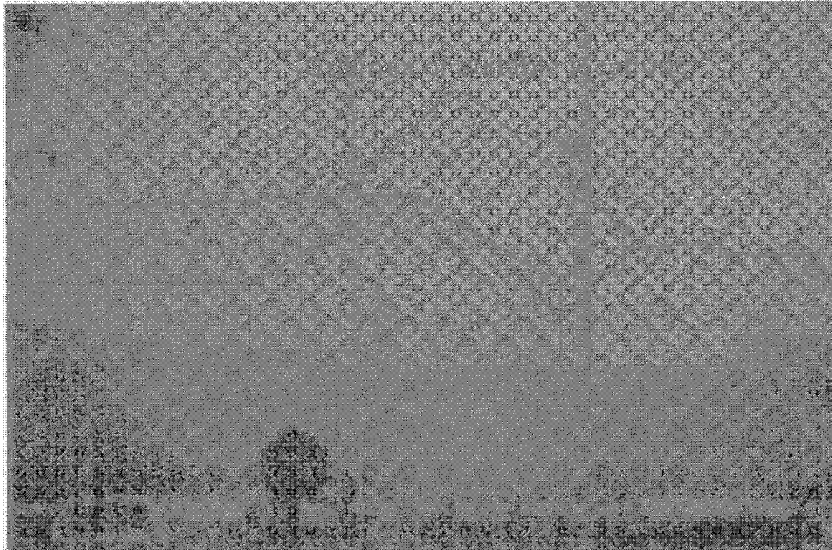
Fotografija 1: pogled kroz pasaž na mjesto na kojem se nalazila žrtva (na kojem sada stoji osoba na fotografiji)

prijevod

Predmet protiv Dragomira Miloševića: Incidenti snajperskog djelovanja u Sarajevu 1994. - 1995.

Fotografija 2: pogled iz pasaža na pogodna mjesta za položaj na kojem se nalazio strelac

Identifikacija cilja:

Mrak u pasažu još više ističe mjesto na kojem se nalazila žrtva, kao što se vidi na fotografiji 1. Zbog toga je poginulog dječaka bilo još lakše identifikovati. On je u vrijeme svoje smrti imao 15 godina, s obzirom na to da je rođen 14.01.1978.* Prema izjavama njegovih drugova bio je mršav i nosio je crnu ili sivu trenerku. S udaljenosti sa koje je ustrijeljen (250-300 metara) bilo bi moguće ustanoviti da se radi o tinejdžeru. Sa te udaljenosti bi čak i golim okom bilo moguće vidjeti nosi li neko oružje, na osnovu čega bi se moglo zaključiti da se radi o borcu. Žrtva nije nosila oružje, a bila je i u civilnoj odjeći. Nije bilo nikakvog razloga da je strelac identifikuje kao borca.

* Podatak uzet iz izjava i izvještaja svjedoka, koje je obezbjedio MKSJ

prijevoda

Predmet protiv Dragomira Miloševića: Incidenti snajperskog djelovanja u Sarajevu 1994. - 1995.

INCIDENT 18 (3. maja 1995.)

Situacija*:

Šemsa Čovrk, žena stara 27 godina, ranjena je dok je pješačila ulicom Josipa Kraša. Upravo se selila iz jednog stana u drugi i sa svojim malim sinom se vratila da iz svog bivšeg stana pokupi još stvari. Kada se našla na metar udaljenosti od vrata stana broj 4, osjetila je udar u tijelo, a potom začula pucanj. Komšije su joj pomogle da se domogne bolnice na Dobrinji. U bolnici je ostala 8 dana jer je bila pogodena sa dva hica koji su joj nanijeli povrede abdomena u blizini bubrega. U vrijeme incidenta bila je izložena pogledu sa položaja VRS-a na sarajevskom aerodromu, i iz tog pravca je i pogodena.

Geografske koordinate prema GPS-u /satelitskom sistemu za globalno pozicioniranje/*:

Sjever 43 stepena 49 min. 35,2 sek./ Istok 18 stepeni 20 min. 30,0 sek.

Navodni položaj s kojeg je otvorena vatra:

Položaji VRS-a na liniji fronta na sarajevskom aerodromu (200-300m)

Kalibar/oružje:

Svi kalibri koji se navode u Dodatku A mogli su da uzrokuju povredu abdomena žrtve. Međutim, ne odgovaraju sve navedene puške traženom profilu. Žrtve je ubijena pojedinačno ispaljenim hicem, te budući da su puškomitraljezi M84 i M53 isključivo automatska oruđa koja djeluju samo rafalno, malo je vjerovatno da su oni ovdje korišteni. Jurišne automatske puške iz serije M70 imaju samo obični nišan s mušicom, bez optičkog uvećanja, tako da ih je teško koristiti kod razdaljina većih od 200 metara. Vrlo iskusan strelac bi trebao biti u stanju da pogodi cilj prvim hicem na udaljenosti od 200 metara, ali to bi značilo da se strelac nalazio u najbližoj zgradi označenoj na skici ispod teksta.

Žrtva je rekla da je čula jedan pucanj poslije udara.

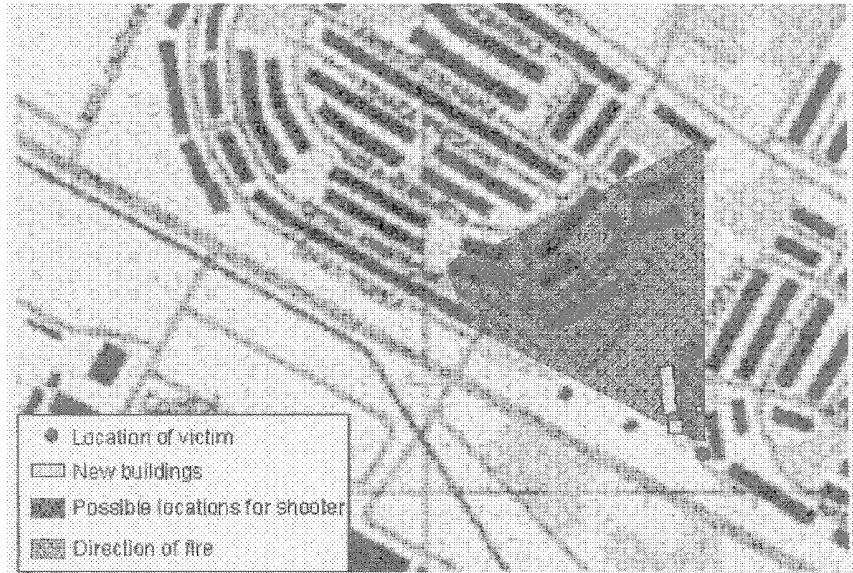
Do razlike u vremenu od udara metka i zvuka pucnja dolazi zbog toga što se metak kreće brže od zvuka (najmanje preko 330m/s). Znači, što je strelac bliži cilju, to će se žrtvi više činiti da su udar metka i pucanj istovremeni.

Njen utisak upućuje na to da je strelac djelovao sa veće udaljenosti.

Stoga je, po mom mišljenju, korištena ili snajperska puška M76 ili snajperska puška M91 s municijom 7,62x54R. Ta vrsta puške ima optički nišan četvorostrukog uvećanja i najpodesnija je za ovakvu vrstu pogotka (vidi i Dodatak A).

prijevoda

Predmet protiv Dragomira Miloševića: Incidenti snajperskog djelovanja u Sarajevu 1994. - 1995.

Skica mjesta incidenta:**Legenda:**

Location of victim - mjesto na kojem se nalazila žrtva

New buildings - novoizgrađeni objekti

Possible locations for shooter - moguća mjesta na kojima se nalazio strelac

Direction of fire - pravac gadanja

Dodatne informacije:

Mjesto incidenta je posjećeno 29. novembra 2006., tako da su vremenski uslovi i doba godine bili isti kao i u vrijeme incidenta.

Lišće je opalo s drveća i vidljivost na mjestu incidenta je bila jedva preko 300 metara zbog magle. Na tom području su izgrađeni novi objekti, među kojima i oni što zaklanjaju pogled sa mjesta na kojem se nalazila žrtva prema mogućem mjestu na kojem se nalazio strelac.

U vrijeme incidenta, sam sarajevski aerodrom bio je pod kontrolom UNPROFOR-a i premda se s njega pruža pogled prema mjestu na kojem se nalazila žrtva, mislim da to nije mogući pravac iz kojeg je došao hitac, i to iz dva razloga.

Prvo, u vrijeme kad je ispaljen hitac bilo je proljeće, to znači da je svuda unaokolo bilo žbunje do visine struka i zaklanjalo pogled.

Budući da je bio rat i da je vladala vrlo stvarna opasnost od mina, to žbunje se nije sjeklo, nego je slobodno raslo. To znači da je strelac morao biti vrlo blizu (<100 metara), što nije moguće (vidi iznad, pod naslovom **Kalibar/oružje**), ili da se nalazio na gornjem spratu neke kuće.

Drugo, vojnici UNPROFOR-a koji su patrolirali po aerodromu imali su vrlo stroga pravila o otvaranju vatre (POV), čak i protiv boraca.

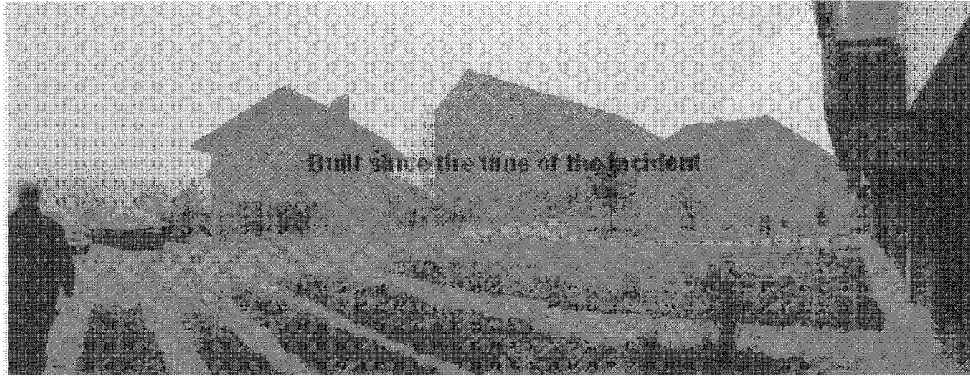
Najpogodnija mjesta za strelca su kuće koje su na skici označene crvenom bojom.

Te kuće su strelcu omogućavale dovoljnu visinu i skriveni vatreni položaj.

prijevoda

Predmet protiv Dragomira Miloševića: Incidenti snajperskog djelovanja u Sarajevu 1994. - 1995.

Fotografija: pogled sa mjesta na kojem se nalazila žrtva

Identifikacija cilja:

Žrtva je u vrijeme incidenta imala 27 godina. Tu je bila sa svojim sinom jer se upravo selila. U vrijeme incidenta, sin joj je došao samo do struka. Spoj odrasle majke i malog djeteta vrlo je raspoznavljiv s udaljenosti sa koje su ispaljeni hici (200-300 metara). Čak i golim okom bi bilo moguće raspoznati da je žrtva civil. Nije bilo nikakvog razloga da strelac žrtvu i njeno dijete identifikuje kao borce.

* Podatak uzet iz izjava i izvještaja svjedoka, koje je obezbjedio MKSJ

Grbavica

SLUČAJ O1 (8 oktobar 1994.)**Situacija***

Dva tramvaja, brojevi 206 I 236, kretali su se istočno prema centru grada ulicom Zmaja od Bosne. Pucano je na oba tramvaja. Jedna žrtva, Alma Čutuna, dala je izjavu da je putovala u jednom od tramvaja, stojeći i licem okrenuta u pravcu Grbavice, a dok se tramvaj približavao dijelu između Muzeja revolucije i Filozofskog fakulteta. Iznenada je čula pucnjavu i vidjela je kako ljudi trče. Sjeća se rafala koji su sličili paljbu iz mitraljeza i onda je staklo na tramvaju puklo. Zatim je osjetila krv na licu iz rane na glavi. Nakon toga je vidjela krv po nogama. U stvari, pokazalo se da se tu radi o skoro fatalnoj povrijeti prepona koja je zahtijevala da ona osam dana bude smještena na odjeljenju intenzivne njege u bolnici. Bilo je i drugih žrtava. Ovaj incident je 11. Oktobra doveo do protesta UN generala Gobillarda i Rosea. Sprovedeno je ispitivanje tramvaja od strane stručnjaka i prikupljena je ljeakarska dokumentacija od strane bosanskog i istražitelja Tužilaštva.¹

Geografske koordinate prema GPS-u*:

Sjever 43 stepeni 19,4 sekundi Istok 24 minuta 17,3 sekundi

Navodni položaj s kojeg je otvorena vatra*:

Zgrada "Grbavica" (321m)

Kalibar/oružje:

Svi kalibri navedeni u Dodatku A su mogli da proizvedu povrede koje su nanijete žrtvama. Ne sva oružja navedena u Dodatku A bi se mogla koristiti u ovom incidentu. Pošto je bilo više žrtava, za otvaranje vatre na tramvaj najvjerojatnije je korištena paljba iz automatskog oružja. To isključuje poluautomatske snajperske puške M76 i M91.

Jurišne puške iz serije M70 imaju mogućnost za automatsku paljbu, ali su sklone trzaju i stoga ih je jako teško držati naciljane na metu, čak in a razdaljinama manjim od 50 m. Oružje koje je korišteno je vjerojatno bilo M84 kalibra 7,62mmx54Rmm ili mitraljez M53 kalibra 7,92x57mm Mauser, postavljen na dvonožac ili tronožac.

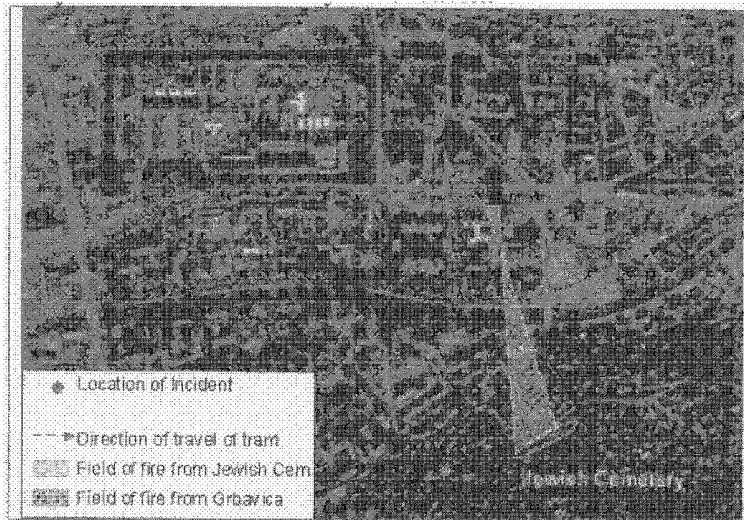
Snajperske puške bi bile najefikasnije protiv pojedinačnih ciljeva, ali bi mitraljez imao mnogo veći efekat protiv pokretnog cilja kao što je tramvaj, a koji je također samo privremeno vidljiv.

¹ Istražitelj Borislav Stankov i istražitelj Tužilaštva John Gerns.

prijevoda

Predmet protiv Dragomira Miloševića: Incidenti snajperskog djelovanja u Sarajevu 1994. - 1995.

Skica 1: Jevrejsko groblje u odnosu na Grbavicu

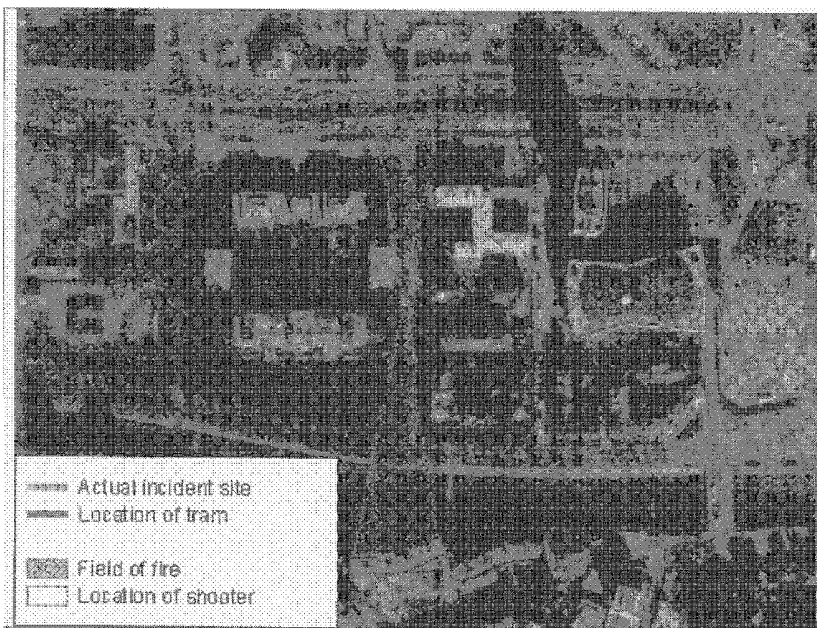
LEGENDA: Location of incident - Mjesto incidenta

Direction of travel of tram - Pravac kretanja tramvaja

Field of fire from Jewish Cemetery- Polje vatre sa Jevrejskog groblja

Field of Fire from Grbavica - Polje vatre s Grbavice

Skica 2: Grbavica

prijevoda

Predmet protiv Dragomira Miloševića: Incidenti snajperskog djelovanja u Sarajevu 1994. - 1995.

LEGENDA:

Actual incident site - Samo mjesto incidenta

Location of tram - Pozicija tramvaja

Field of fire - Polje vatre

Location of shooter - Pozicija strijelca

Dodatne informacije:

Mjesto incidenta, kao i moguća lokacija gdje se nalazio strijelac posjećeni su 29. novembra 2006. godine, što je pružalo slične vremenske i/ili sezonske uslove kao i u vrijeme incidenta. Dryjeće je bilo bez lišća a vidljivost je zbog magle bila tek nešto više od 450m na mjestu incidenta.

Uslovi u gradu su bili znatno bolji nego oko aerodroma gdje se vremenski uslovi bilježe. I pored toga, bilo je dovoljne vidljivosti kako bi se utvrdio pravac i približno mjesto strijelca.

Informacije koje je pružila žrtva ukazuju na Grbavicu kao izvor vatre, ali to je kontradiktorno koordinatama navedenim u izvještaju svjedoka.

Te informacije ukazuju na lokaciju 50m istočno od one koju je navela žrtva. Ta lokacija je izvan pogleda s područja Grbavice. On je jasno vidljiva s područja zapadno od Jevrejskog groblja, koje je također bilo poznato zbog snajperskog djelovanja.

Ta lokacija je također posjećena i s nje se mjesto incidenta dobro vidi.

Međutim, s nje se dobro ne vide šine zapadno od lokacije.

Šine su takode više udaljene (>600m) i kraće su izložene nego što bi to bilo s područja Grbavice.

Zato što je vrijeme između toga da ste pogodeni i da toga postanete svjesni i zbog toga što se tramvaj kretao, po mom mišljenju, koordinate navedene u izvještaju svjedoka nisu tačne u odnosu na one s kojih je pučano na tramvaj.

Smatram da je to bilo na raskršću S 43° 51' 19", I 018° 24' 13 3".

To je isto raskršće na kojem je došlo do incidenata 5, 8, 13 i 14. Ta lokacija se direktno vidi sa zgrade na području Grbavice.

Grbavica je područje koje je označeno setom tri solitera koji se nalaze na lokaciji S 43° 51' 10.8" I 018° 24' 03. 1".

Na tom području se nalazi još jedan set solitera od kojih je posjećen onaj na lokaciji S 43° 51' 09.4", I 018° 24' 13. 0". Ova zgrada je i dalje išarana rupama od metaka tako da je očigledno da je bila tu u vrijeme incidenta.

Prostorije u toj zgradi pružaju direktan i jasan pogled na prostor između Muzeja i fakulteta, kao što se može vidjeti na Skicama 1 i 2 i fotografijama koje slijede.

Krošnje drveća na ulici su vjerovatno porasle od rata i sada opstruiraju dio prozora s kojih se u to vrijeme takođe moglo nesmetano vidjeti i polje vatre na mjestu incidenta.

Pošto tramvaj nije bio stajaća meta već je bio u pokretu, vrijeme je mjereno na mogućoj lokaciji strijelca kako bi se utvrdilo vrijeme tokom koga bi tramvaj bio izložen strijelcu na toj lokaciji.

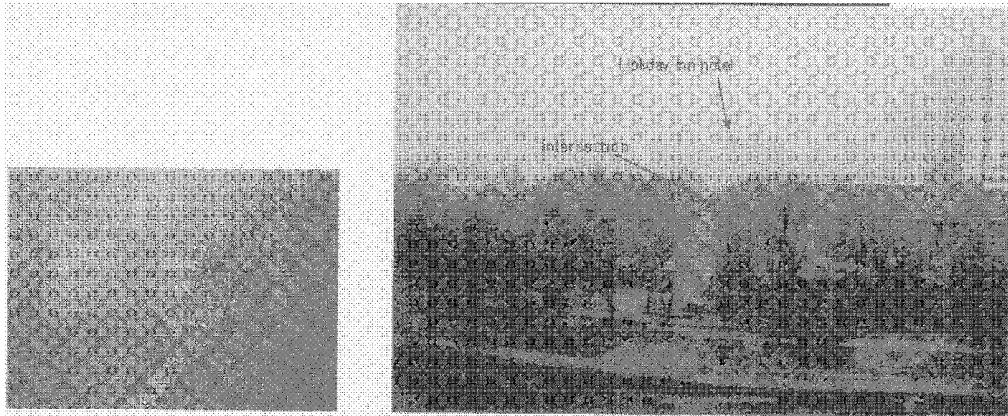
prijevoda

Predmet protiv Dragomira Miloševića: Incidenti snajperskog djelovanja u Sarajevu 1994. - 1995.

Izmjereno vrijeme je bilo barem 8 sekundi.

Tramvaji koji su korišteni tokom rata su isti koji i dana voze.

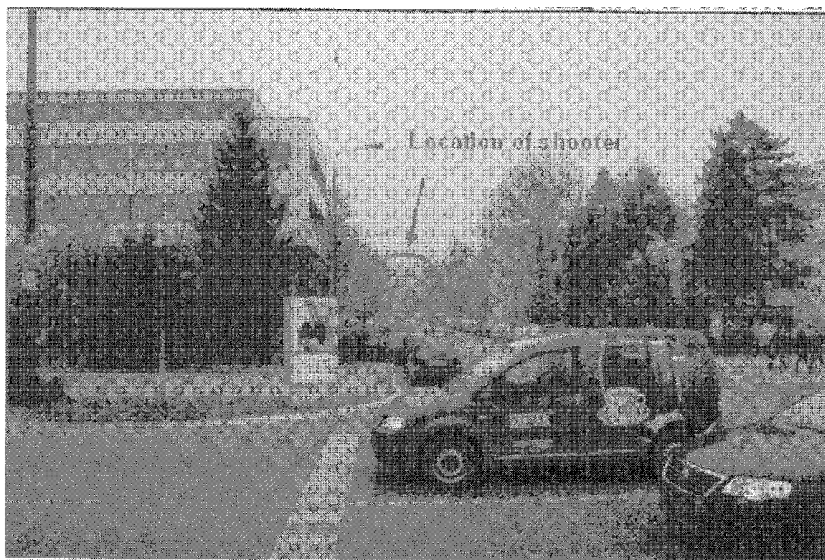
Fotografija 1: pogled na mjesto incidenta sa zgrade na lokaciji 43° 51'09.4", I 018° 24'13. 0".

LEGENDA: Holliday Inn Hotel: Hotel "Holliday Inn"

Intersection – raskršće

Fotografija 2: pogled s samog mjesta incidenta na zgradu na lokaciji 43° 51'09.4", I 018° 24'13. 0".

LEGENDA: lokacija strijelca

prijevoda

Predmet protiv Dragomira Miloševića: Incidenti snajperskog djelovanja u Sarajevu 1994. - 1995.

Identifikacija

Tramvaj je sredstvo javnog transporta. Koristi se za prijevoz civila. Ukoliko bi se koristio u taktičkoj ulozi, on bi djelovao slabo jer nije u stanju da se kreće mimo šina. Oni su takođe obojeni jarkim bojama i spori su. To nije bio prvi incident u kojem je pucao na tramvaj. O prethodnim incidentima je naširoko izvještavano na televiziji i u novinama pošto su se oni odvijali pred očima međunarodnih medija sakupljenih u hotelu "Holiday Inn" koji se nalazi na samo nekoliko metara od mjesta incidenta.

Da je prvi incident bio slučajan, strijelac bi znao na osnovu toliko izvještaja štampe da su i nakon toga civili koristili tramvaje i ne bi imao razloga da ponovo puca. Nije bilo nikakvog razloga da se tramvaj identifikuje kao prijetnja ili njegovi putnici kao borci.

* informacije uzete iz izvještaja svjedoka koje je pružio MKSJ

RADNA VERZIJA

SLUČAJ 05 (18. novembar 1994.)**Situacija*:**

Dženana Sokolović, stara trideset i jednu godinu, hodala je kući s njenim sedmogodišnjim sinom Nerminom Divovićem i kćerkom, ulicom Zmaja od Bosne. Bili su kod prijatelja kako bi sakupili drva za vatru i sada su se vraćali kući iz Hrasnog u centar grada. Ona je nosila naramak drva. Odjedanput su se čuli hici i njen sin je pao. Majku i kćerku su drugi ljudi odmah povukli na bezbjedno iza jednog automobila. Gđa Sokolović je ustanovila da ima ranu na stomaku i izgleda da je metak prošao kroz njen stomak i pogodio Nermina u glavu. Ona je liječena, ali je Nerminova povrijeđa bila fatalna i on je sahranjen 21. novembra dok je njegova majka još uvijek bila u bolnici. Za to područje se znalo da je opasno, a porijeklo vatre bilo je s položaja VRS na Grbavici. Pripadnik međunarodnih vatrogasnih snaga je pomogao na licu mjesta i fotografisao je incident.²

Geografske koordinate prema GPS-u*:

Sjever 43 stepena 51' 20,1", Istok 18 stepena 24' 12,1 "

Navodni položaj s kojeg je otvorena vatra:

Grbavica (312m)

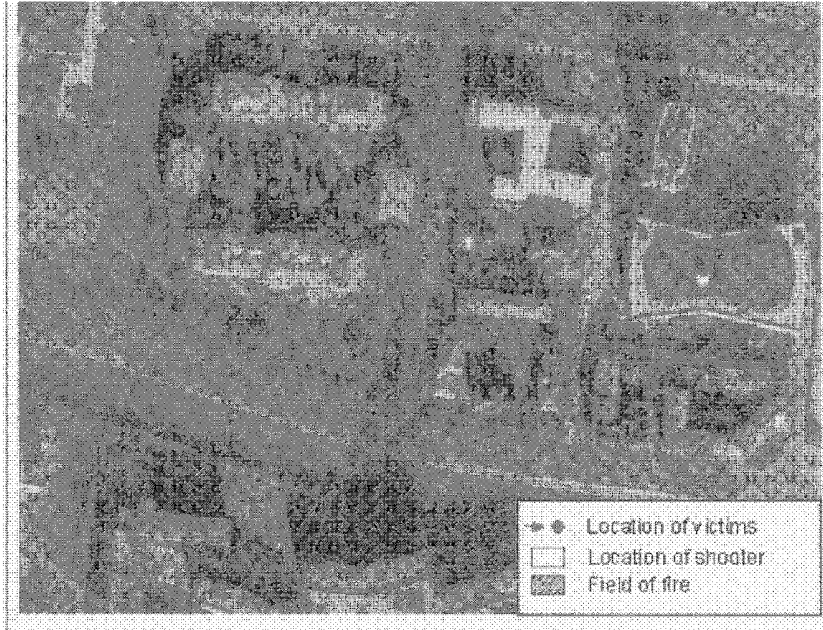
Kalibar/oružje:

Svi kalibri navedeni u Dodatku A su mogli da izazovu povrijeđu koja je dovela do smrti žrtve. Nije vjerovatno da bi metak 7,72x39mm ispaljen iz puške M70 sa razdaljine od 300m i dalje imao sposobnost da prvo penetrira majku a da zatim ima dovoljno snage da ubije sina. Jurišne puške M70M takode imaju otvoren vizir s malim radijusom vidljivosti, što im otežava mogućnost da se koriste na razdaljinama preko 200m. Žrtve i svjedoci su izjavili da je ispaljeno više hitaca. Nije navedeno da li se radi o rafalu kao kod mitraljeza ili o brzom nizu pojedinačnih hitaca, što bi ukazivalo na poluautomatsku snajpersku pušku. Oba oružja koriste isti kalibar (7,62x54R) i oba su u stanju da pogode mete na razdaljini do 800m, a ponekad i dalje. (Vidi takode dodatak A)

² Mark Anderson

prijevoda

Predmet protiv Dragomira Miloševića: Incidenti snajperskog djelovanja u Sarajevu 1994. - 1995.

Skica lokacije incidenta:

LEGENDA: Location of victims – pozicija žrtava

Location of shooter – pozicija strijelca

Field of fire – polje vatre

Dodatne informacije:

Mjesto incidenta kao i vjerovatna lokacija strijelca posjećeni su 29. Novembra 2006. Godine, što je davalo iste vremenske i/ili sezonske uslove kao što su bili u vrijeme incidenta. Drveće je bilo bez lišća a vidljivost je zbog magle bila tek iznad 450m na mjestu incidenta.

Uslovi u gradu su bili znatno bolji nego na aerodromu gdje se bilježe vremenski uslovi. I pored toga, bilo je dovoljno vidljivosti kako bi se utvrdio pravac i približna lokacija strijelca.

Svi svjedoci navode Grbavicu kao porijeklo ne samo prilikom ovog incidenta, već također i u incidentima 1, 6, 8, 13 i 14.

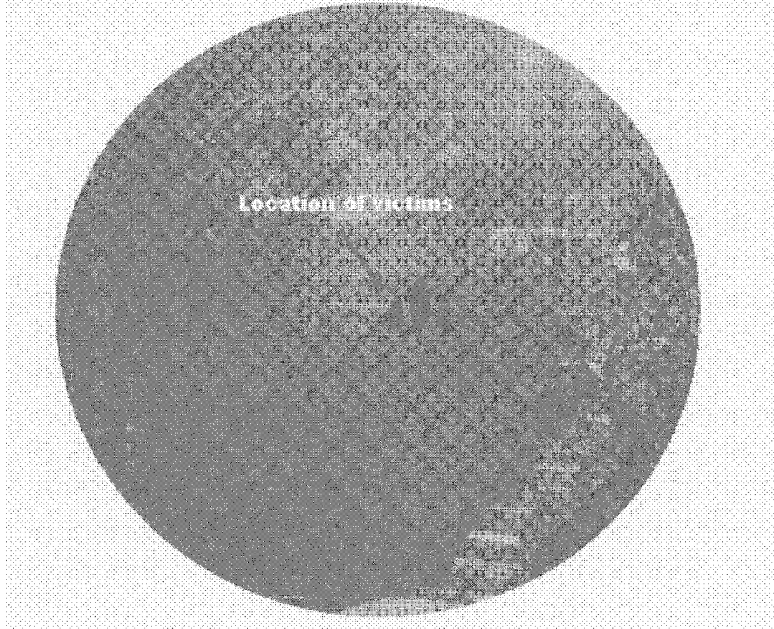
Grbavica je područje koje je označeno setom tri solitera koji se nalaze na lokaciji S 430 51'10,8" I 0180 24'03, 1".

Na tom području se nalazi još jedan set solitera od kojih je posjećen onaj na lokaciji S 430 51'09,4", I 0180 24'13, 0". Ova zgrada je i dalje išarana rupama od metaka tako da je očigledno da je bila tu u vrijeme incidenta.

Prostorije u toj zgradi pružaju direktan i jasan pogled na prostor između Muzeja i fakulteta, kao što se može vidjeti na Skicaima 1 i 2 i fotografijama koje slijede.

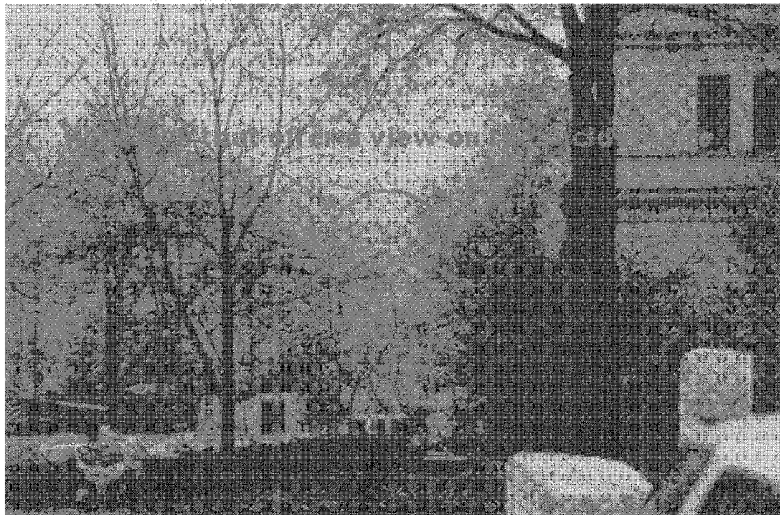
Krošnje drveća na ulici su vjerovatno porasle od rata i sada opstruiraju dio prozora s kojih se u to vrijeme takođe moglo nesmetano vidjeti i polje vatre na mjestu incidenta.

Fotografija 1: pogled na mjesto incidenta sa zgrade S 43° 51'09,4", I 018° 24'13,0"

LEGENDA: Location of victims – položaj žrtava

Fotografija 2: pogled s mjesta incidenta na zgradu S 43° 51'09,4", I 018° 24'13,0"

LEGENDA: Windows that offer a view on the incident site – Prozori s kojih se pruža pogled na mjesto incidenta

prijevoda

Predmet protiv Dragomira Miloševića: Incidenti snajperskog djelovanja u Sarajevu 1994. - 1995.

Identifikacija:

Majka je hodala sa dvoje male djece, što već na 320 metara ne stvara problem da se oni identifikuju kao takvi, čak i golim okom.

Relativna veličina djeteta u poređenju s majkom je veoma očigledna na ovoj razdaljini.

Majka je takode nosila naramak drva, koji ne liči na oružje.

Nije bilo razloga da se žrtve identifikuju kao borci.

* informacije uzete iz izvještaja svjedoka koje je pružio MKSJ

RADNA VERZIJA

prijevoda

Predmet protiv Dragomira Miloševića: Incidenti snajperskog djelovanja u Sarajevu 1994. - 1995.

SLUČAJ 08 (23. novembar 1994.)**Situacija***

Tramvaj broj 263 se kretao ka zapadu prema Novom Gradu ulicom Zmaja od Bosne – bio je prepun civila. Tramvaj je prišao prednoj strani kasarne “tito”, nedaleko od hotela “Holiday Inn”, kada je na njega pucano. Hafiza Karadžić, stara 31 godinu je iznenada osjetila bol u ramenu i izgubila je osjećaj u desnoj ruci. Ljudi su počeli da vrište i pokušavali su da legnu na pod. Sabina Šabanić, stara 26 godina je takođe ranjena u rame. Vozač tramvaja je potvrdio položaj i svi kao porijeklo vatre ukazuju na Grbavicu, zloglasnu po snajperskoj djelatnosti VRS.

Geografske koordinate prema GPS-u*:

Sjever 43stepena 51' 19,4" / Istok 18 stepena 24' 12,6"

Navodni položaj s kojeg je otvorena vatra:

Grbavica (312m)

Kalibar/oružje:

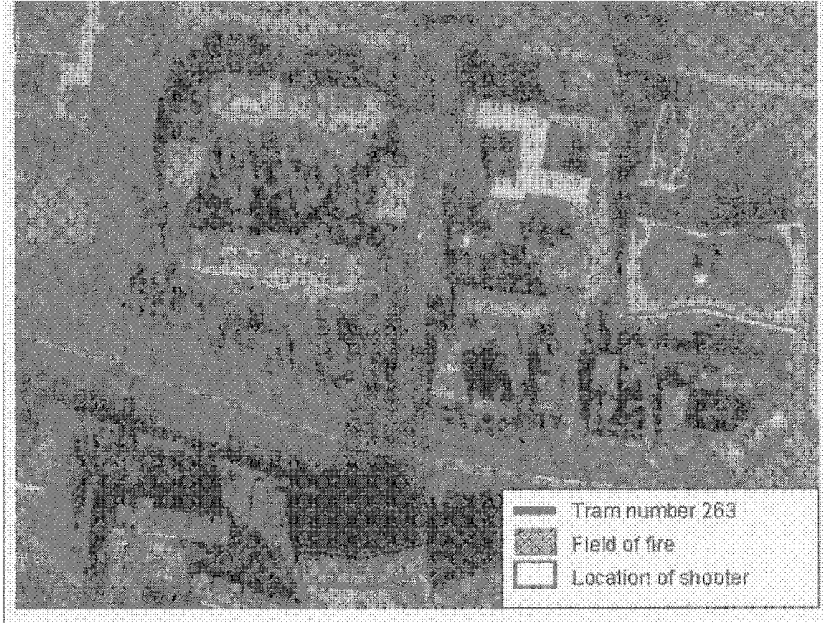
Svi kalibri navedeni u Dodatku A su mogli da izazovu povrijede koje su pretrpele žrtve. Sva oružja navedena u dodatku A nisu mogla biti u stanju da se korsite u ovom incidentu. Pošto je bilo više žrtava, najvjerovatnije je korištena automatska vatra kako bi se pucalo na tramvaj. To isključuje poluautomatske puške M76 i M91.

Jurišne puške M70 imaju sposobnost za automatsku paljbu, ali su sklone trzaju i stoga ih je jako teško držati naciľjane na metu, čak in a razdaljinama manjim od 50 m. Oružje koje je korišteno je verovatno bilo M84 kalibra 7,62mmx54Rmm ili mitraljez M53 kalibra 7,92x57mm postavljen na dvonožac ili tronožac.

Snajperske puške bi bile najefikasnije protiv pojedinačnih ciljeva, ali bi mitraljez imao mnogo veći efekat protiv pokretnog cilja kao što je tramvaj, a koji je takoder samo privremeno vidljiv.

prijevoda

Predmet protiv Dragomira Miloševića: Incidenti snajperskog djelovanja u Sarajevu 1994. - 1995.

Skica mjesta incidenta:

LEGENDA: Tram number 263 – tramvaj broj 263

Field of fire – polje vatre

Location of the shooter – lokacija strijelca

Dodatne informacije:

Mjesto incidenta kao i vjerovatna lokacija strijelca posjećeni su 29. Novembra 2006. Godine, što je davalo iste vremenske i/ili sezonske uslove kao što su bili u vrijeme incidenta. Drveće je bilo bez lišća a vidljivost je zbog magle bila tek iznad 450m na mjestu incidenta.

Uslovi u gradu su bili znatno bolji nego na aerodromu gdje se bilježe vremenski uslovi. I pored toga, bilo je dovoljno vidljivosti kako bi se utvrdio pravac i približna lokacija strijelca.

Svi svjedoci navode Grbavicu kao porijeklo ne samo prilikom ovog incidenta, već također i u incidentima 1, 6, 8, 13 i 14.

Grbavica je područje koje je označeno setom tri solitera koji se nalaze na lokaciji S 43° 51' 10,8" I 018° 24' 03, 1".

Na tom području se nalazi još jedan set solitera od kojih je posjećen onaj na lokaciji S 43° 51' 09,4", I 018° 24' 13, 0". Ova zgrada je i dalje išarana rupama od metaka tako da je očigledno da je bila tu u vreme incidenta.

Prostorije u toj zgradi pružaju direktan i jasan pogled na prostor između Muzeja i fakulteta, kao što se može vidjeti na Skicama 1 i 2 i fotografijama koje slijede.

prijevoda

Predmet protiv Dragomira Miloševića: Incidenti snajperskog djelovanja u Sarajevu 1994. - 1995.

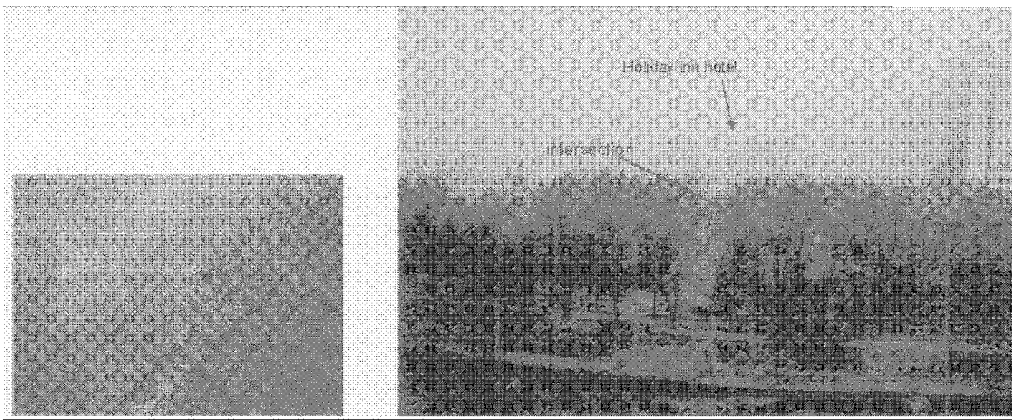
Krošnje drveća na ulici su vjerovatno porasle od rata i sada opstruiraju dio prozora s kojih se u to vrijeme takođe moglo nesmetano vidjeti i polje vatre na mjestu incidenta.

Pošto tramvaj nije bio stajaća meta već je bio u pokretu, vrijeme je mjereno na mogućoj lokaciji strijelca kako bi se utvrdilo vrijeme tokom koga bi tramvaj bio izložen strijelcu na toj lokaciji. Izmjereno vrijeme je bilo barem 8 sekundi.

Tramvaji koji su korišteni tokom rata su isti koji i dana voze.

Tramvaj se kretao prema zapadu i upravo je prošao zavoj u šinama samo nekoliko metara istočno od raskrsnice i vjerovatno je tek ubrzavao kada je napadnut.

Fotografija 1: pogled na mjesto incidenta sa zgrade S 43° 51'09,4", I 018° 24'13,0"

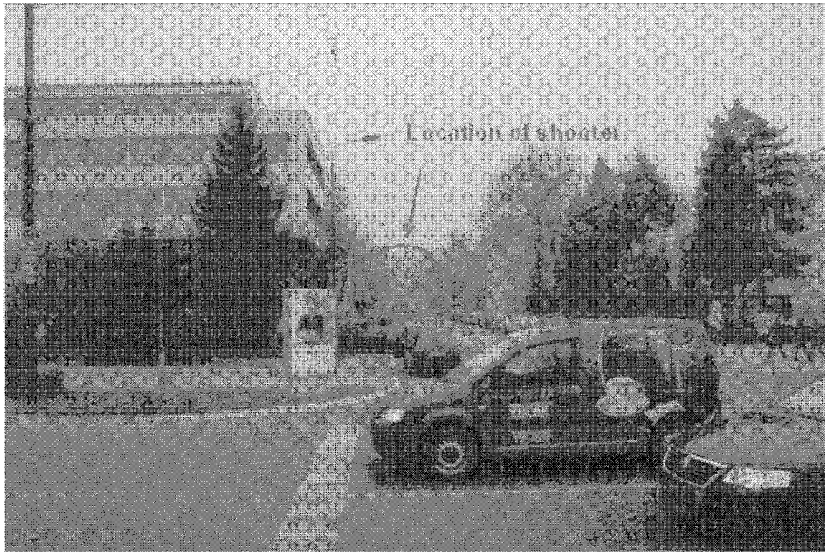
LEGENDA: Holliday Inn Hotel: Hotel "Holliday Inn"

Intersection – raskršće

Fotografija 2: pogled s samog mjesta incidenta na zgradu na lokaciji 43° 51'09,4", I 018° 24'13,0".

prijevoda

Predmet protiv Dragomira Miloševića: Incidenti snajperskog djelovanja u Sarajevu 1994. - 1995.

LEGENDA: lokacija strijelca

Identifikacija

Tramvaj je sredstvo javnog transporta. Koristi se za prijevoz civila. Ukoliko bi se koristilo u taktičkoj ulozi, on bi djelovao jako loše jer nije u stanju da se kreće mimo šina. Oni su također obojeni jarkim bojama i spori su. To nije bio prvi incident u kojem je pucao na tramvaj. O prethodnim incidentima je naširoko izvijestavano na televiziji i u novinama pošto je do njih došlo pred očima međunarodnih medija sakupljenih u hotelu "Holiday Inn" koji se nalazi na samo nekoliko metara od mjesta incidenta.

Da je prvi incident bio slučajan, strijelac bi znao na osnovu toliko izvještaja štampe da su nakon toga civili koristili tramvaje i nebi imao razloga da ponovo puca. Nije bilo nikakvog razloga da se tramvaj identifikuje kao prijetnja ili njegovi putnici kao borci.

* informacije uzete iz izvještaja svjedoka koje je pružio MKSJ

SLUČAJ 13 (27. Februar 1995.)**Situacija*:**

Dva putnika tramvaja bili su među nekoliko žrtava u tramvaju 257 koji se kretao iz starog grada ka Remizi. Negdje u 12:15 sati, travaj je bio blizu kasarne "Tito u ulici Zmaja od Bosne. Vozač Sabina Šečović je osjetila udare u tramvaj i čula je putnike kako viču tako da je ubrzala. Kada je bilo bezbjedno, ona se zaustavila i pustila je putnike napolje i pomogla je da se ranjenici unesu u vozila koja će ih odvesti do bolnice. Žrtve Senad Kesmer, star 31 godinu, koji se vozio na desnoj strani tramvaja spread, Alma Čehagić stara 19 godina i Alija Holjan, star 55 godina pretrpeli su povrijeđe od metaka kada su dva rafala izrešetala zadnji, a zatim prednji dio tramvaja. Putnici su izjavili da je jer vatre bio blok solitera preko Miljacke koji su zauzimale snage VRS. Obavljena je policijska istraga uz uzimanje forenzičkog i fotografskog materijala kako bi se potkrijepili podaci o napadu, šteti i porijeklu vatre.³

Geografske koordinate prema GPS-u*:

Sjever 43 stepena 51' 19,4" / Istok 18 stepena 24' 12,6"

Navodni položaj s kojeg je otvorena vatra:

Grbavica (312m)

Kalibar/oružje:

Svi kalibri navedeni u Dodatku A su mogli da izazovu povrijeđe koje su pretrpele žrtve. Sva oružja navedena u Dodatku A nisu mogla biti u stanju da se korsite u ovom incidentu. Pošto je bilo više žrtava, najvjerojatnije je korištena automatska vatra kako bi se pucalo na tramvaj. To isključuje poluautomatske puške M76 i M91.

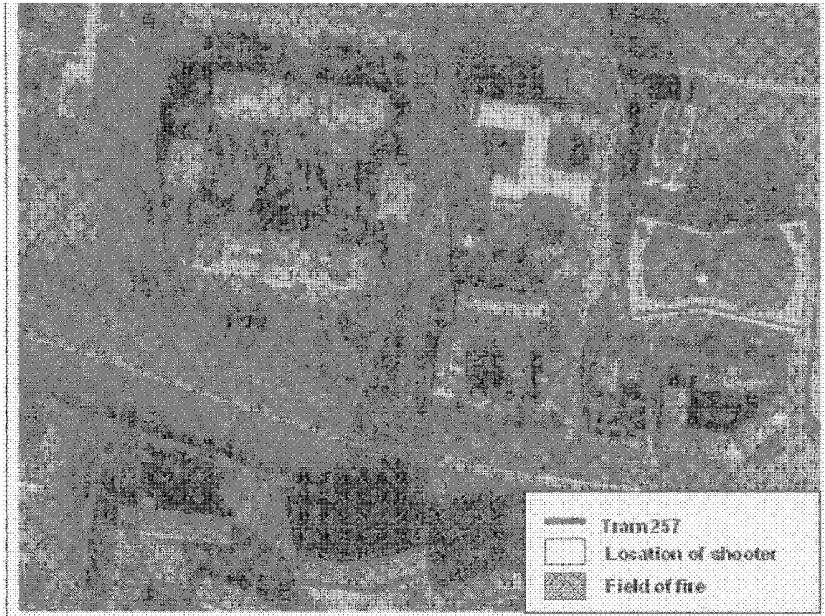
Jurišne puške M70 imaju sposobnost za automatsku paljbu, ali su sklone trzaju i stoga ih je jako teško držati naciljane na metu, čak in a razdaljinama manjim od 50 m. Oružje koje je korišteno je verovatno bilo M84 kalibra 7,62mmx54Rmm ili mitraljez M53 kalibra 7,92x57mm postavljen na dvonožac ili tronožac.

Snajperske puške bi bile najefikasnije protiv pojedinačnih ciljeva, ali bi mitraljez imao mnogo veći efekat protiv pokretnog cilja kao što je tramvaj, a koji je također samo privremeno vidljiv.

³ istražitelj Mirsad Kućanin

prijevoda

Predmet protiv Dragomira Miloševića: Incidenti snajperskog djelovanja u Sarajevu 1994. - 1995.

Skica mjesta incidenta:

LEGENDA: Tram number

257 – tramvaj broj 257

Field of fire – polje vatre

Location of the shooter – lokacija strijelca

Dodatne informacije:

Mjesto incidenta kao i vjerovatna lokacija strijelca posjećeni su 29. Novembra 2006. Godine, što je davalo iste vremenske i/ili sezonske uslove kao što su bili u vrijeme incidenta. Drveće je bilo bez lišća a vidljivost je zbog magle bila tek iznad 450m na mjestu incidenta.

Uslovi u gradu su bili znatno bolji nego na aerodromu gdje se bilježe vremenski uslovi. I pored toga, bilo je dovoljno vidljivosti kako bi se utvrdio pravac i približna lokacija strijelca.

Svi svjedoci navode Grbavicu kao porijeklo ne samo prilikom ovog incidenta, već također i u incidentima 1, 6, 8, 13 i 14.

Grbavica je područje koje je označeno setom tri solitera koji se nalaze na lokaciji S 430 51'10,8" I 0180 24'03, 1".

Na tom području se nalazi još jedan set solitera od kojih je posjećen onaj na lokaciji S 430 51'09,4", I 0180 24'13, 0". Ova zgrada je i dalje išarana rupama od metaka tako da je očigledno da je bila tu u vreme incidenta.

Prostorije u toj zgradi pružaju direktan i jasan pogled na prostor između Muzeja i fakulteta, kao što se može vidjeti na Skicama 1 i 2 i fotografijama koje slijede.

Krošnje drveća na ulici su vjerovatno porasle od rata i sada opstruiraju dio prozora s kojih se u to vrijeme takođe moglo nesmetano vidjeti i polje vatre na mjestu incidenta.

prijevoda

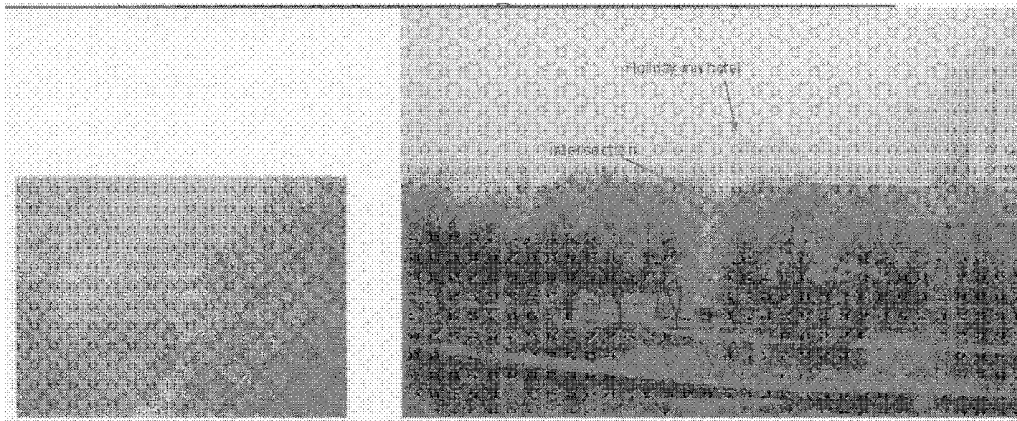
Predmet protiv Dragomira Miloševića: Incidenti snajperskog djelovanja u Sarajevu 1994. - 1995.

Pošto tramvaj nije bio stajaća meta već je bio u pokretu, vrijeme je mjereno na mogućoj lokaciji strijelca kako bi se utvrdilo vrijeme tokom koga bi tramvaj bio izložen strijelcu na toj lokaciji. Izmjereno vrijeme je bilo barem 8 sekundi.

Tramvaji koji su korišteni tokom rata su isti koji i dana voze.

Tramvaj se kretao prema zapadu i upravo je prošao zavoj u šinama samo nekoliko metara istočno od raskrsnice i vjerovatno je tek ubrzavao kada je napadnut.

Fotografija 1: pogled na mjesto incidenta sa zgrade na lokaciji 43° 51'09.4", I 018° 24'13. 0".

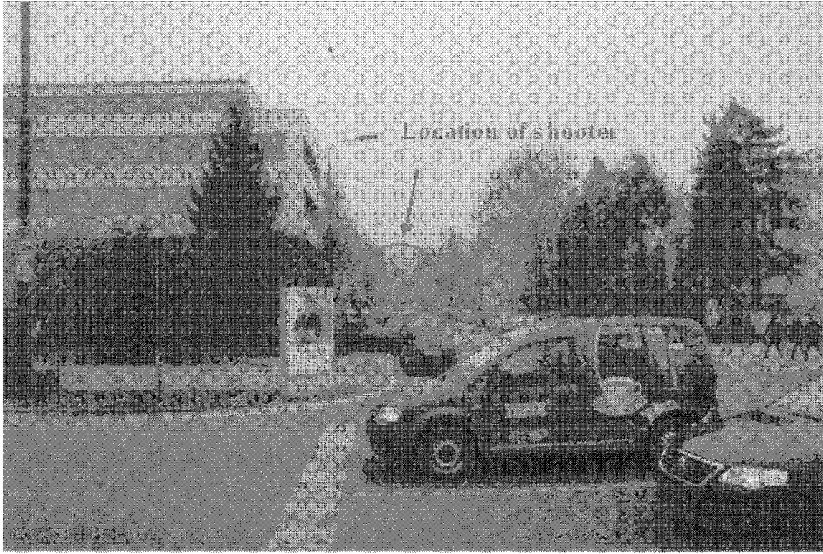
LEGENDA: Holliday Inn Hotel: Hotel "Holliday Inn"

Intersection – raskršće

Fotografija 2: pogled s samog mjesta incidenta na zgradu na lokaciji 43° 51'09.4", I 018° 24'13. 0".

prijevoda

Predmet protiv Dragomira Miloševića: Incidenti snajperskog djelovanja u Sarajevu 1994. - 1995.

LEGENDA: lokacija strijelca

Identifikacija

Tramvaj je sredstvo javnog transporta. Koristi se za prijevoz civila. Ukoliko bi se koristilo u taktičkoj ulozi, on bi djelovao jako loše jer nije u stanju da se kreće mimo šina. Oni su također obojeni jarkim bojama i spori su. To nije bio prvi incident u kojem je pucao na tramvaj. O prethodnim incidentima je naširoko izvještavano na televiziji i u novinama pošto je do njih došlo pred očima međunarodnih medija sakupljenih u hotelu "Holiday Inn" koji se nalazi na samo nekoliko metara od mjesta incidenta.

Da je prvi incident bio slučajan, strijelac bi znao na osnovu toliko izvještaja štampe da su nakon toga civili koristili tramvaje i nebi imao razloga da ponovo puca. Nije bilo nikakvog razloga da se tramvaj identifikuje kao prijetnja ili njegovi putnici kao borci.

* informacije uzete iz izvještaja svjedoka koje je pružio MKSJ

SLUČAJ 14 (3. Mart 1995. godine)**Situacija*:**

Negdje oko 12:15 sati u ulici Zmaja od Bosne u blizini Muzeja, dva tramvaja su se kretala ka istoku u pravcu Bašćaršije (stari grad) kada je na njih pucano. Slavica Livnjak, vozač tramvaja 268 vidjela je kako je tramvaj ispred nje pogoden u trolu, a onda je začula kako je hitac pogodio zadnji dio njenog tramvaja. Nastavila je da vozi dok nije bilo bezbjedno da stane. Sabina Šećović je vozila drugi tramvaj iza broja 268 i zaustavila se iza nekakvih kontejnera. Otišla je do tramvaja Livnjakove i vidjela je krvave mrlje. Izjavila je da je na njih ponovo pucano iz pravca Grbavice i vidjela je kako vojnici UNPROFOR-a uzvraćaju vatru u tom pravcu. Grbavica je bila pod kontrolom VRS.⁴

Žrtve koje su ranjene bile su Azem Agović, star 46 godina, koji je pogoden metkom u lijevi kuk kao putnik u drugom tramvaju sedeći licem okrenut stražnjem dijelu tramvaja. Sjeća se da je tramvaj u tom trenutku bio u blizini "Holiday Inn"-a. U istom tramvaju je bio Alen Gičević star 33 godine, koji je povrijeđen kada se fragmet metka zario u njegovu desnu nogu odmah iznad koljena. Agović je mislio da je vatra došla iz Zagrebačke ulice, a Gičević iz pravca Jevrejskog groblja, oba iz smjera Grbavice gdje su se nalazile poznate snajperske lokacije.⁵

Geografske koordinate prema GPS-u*:

Sjever 43 stepena 51' 19,4" / Istok 18 stepena 24' 12,6"

Navodni položaj s kojeg je otvorena vatra:

Grbavica (312m) i Jevrejsko groblje (600-700m)

Kalibar/oružje:

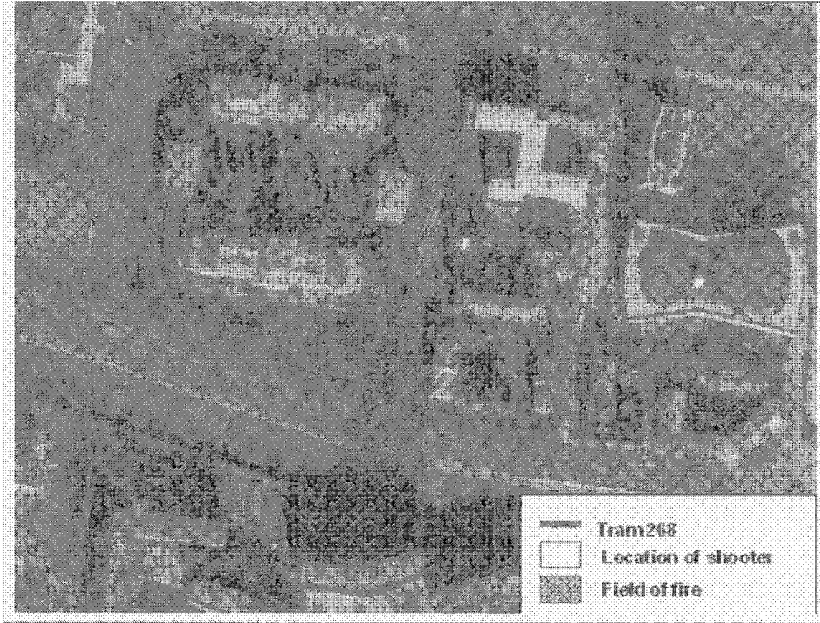
Svi kalibri navedeni u Dodatku A su mogli da izazovu povrijeđe koje su pretrpjele žrtve. Sva oružja navedena u Dodatku A nisu mogla biti u stanju da se koriste u ovom incidentu. Pošto je bilo više žrtava, najvjerojatnije je korištena automatska vatra kako bi se pucalo na tramvaj. To isključuje poluautomatske puške M76 i M91.

Jurišne puške M70 imaju sposobnost za automatsku paljbu, ali su sklone trzaju i stoga ih je jako teško držati naciljane na metu, čak i na razdaljinama manjim od 50 m. Oružje koje je korišteno je vjerovatno bilo M84 kalibra 7,62mmx54Rmm ili mitraljez M53 kalibra 7,92x57mm postavljen na dvonožac ili tronožac.

Snajperske puške bi bile najefikasnije protiv pojedinačnih ciljeva, ali bi mitraljez imao mnogo veći efekat protiv pokretnog cilja kao što je tramvaj, a koji je također samo privremeno vidljiv.

⁴ Slavica Livnjak i Sabina Šećović

⁵ Azem Agović, Alen Gičević i balistički dokazni materijal od Zlatka Medovića

Skica mjesta incidenta:

LEGENDA: Tram number 268 – tramvaj broj 268

Field of fire – polje vatre

Location of the shooter – lokacija strijelca

Dodatne informacije:

Mjesto incidenta kao i vjerovatna lokacija strijelca posjećeni su 29. Novembra 2006. Godine, što je davalo iste vremenske i/ili sezonske uslove kao što su bili u vrijeme incidenta. Drveće je bilo bez lišća a vidljivost je zbog magle bila tek iznad 450m na mjestu incidenta.

Uslovi u gradu su bili znatno bolji nego na aerodromu gdje se bilježe vremenski uslovi. I pored toga, bilo je dovoljno vidljivosti kako bi se utvrdio pravac i približna lokacija strijelca.

Svjedoci navode Grbavicu i Jevrejsko groblje kao porijeklo vatre u ovom incidentu. Jevrejsko groblje se ne smatra izvorom vatre u ovom incidentu zbog manjka upozorenja na tramvaje koji dolaze iz pravca zapada.

Tramvaj 268 i onaj iza njega su se kretali na istok in a njih je pucano na raskrsnici prikazanoj na fotografiji 1.

Ta raskrsnica nije vidljiva s položaja na Jevrejskom groblju, koji jedino gleda na to područje na dio šina odmah ispred Fakulteta, 50 m istočno od raskrsnice.

prijevod

Predmet protiv Dragomira Miloševića: Incidenti snajperskog djelovanja u Sarajevu 1994. - 1995.

Grbavica je područje koje je označeno setom tri solitera koji se nalaze na lokaciji S 43° 51'10,8" I 018° 24'03, 1".

Na tom području se nalazi još jedan set solitera od kojih je posjećen onaj na lokaciji S 43° 51'09,4", I 018° 24'13, 0". Ova zgrada je i dalje išarana rupama od metaka tako da je očigledno da je bila tu u vreme incidenta.

Prostorije u toj zgradi pružaju direktan i jasan pogled na prostor između Muzeja i fakulteta, kao što se može vidjeti na Skicama 1 i 2 i fotografijama koje slijede.

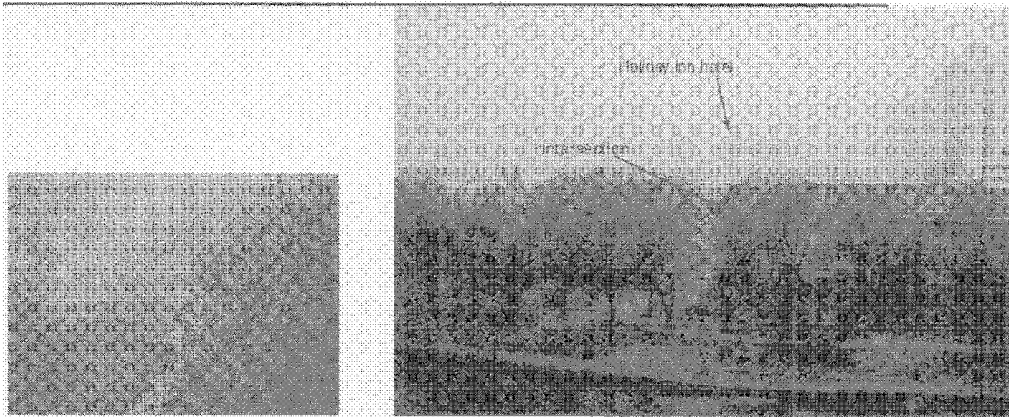
Krošnje drveća na ulici su vjerovatno porasle od rata i sada opstruiraju dio prozora s kojih se u to vrijeme također moglo nesmetano vidjeti i polje vatre na mjestu incidenta.

Pošto tramvaj nije bio stajaća meta već je bio u pokretu, vrijeme je mjereno na mogućoj lokaciji strijelca kako bi se utvrdilo vrijeme tokom koga bi tramvaj bio izložen strijelcu na toj lokaciji. Izmjereno vrijeme je bilo barem 8 sekundi.

Tramvaji koji su korišteni tokom rata su isti koji i dana voze.

Tramvaj se kretao prema zapadu i upravo je prošao zavoj u šinama samo nekoliko metara istočno od raskrsnice i vjerovatno je tek ubrzavao kada je napadnut.

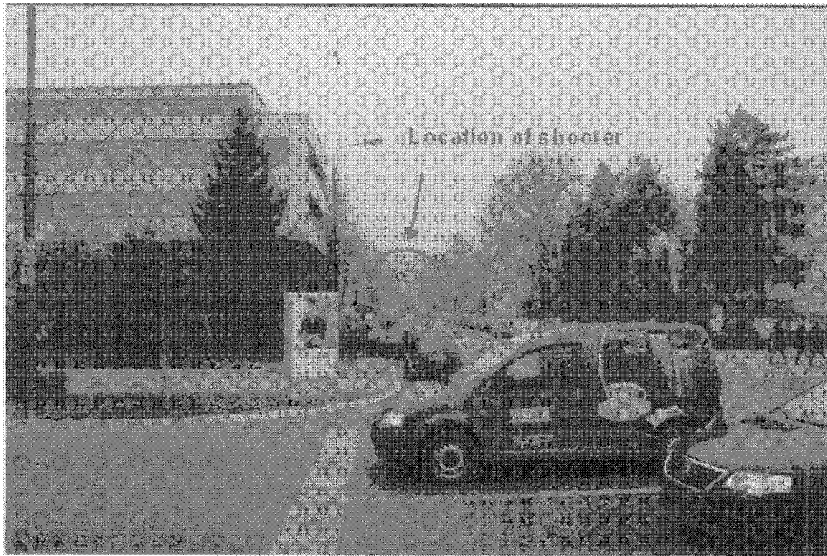
Fotografija 1: pogled na mjesto incidenta sa zgrade na lokaciji 43° 51'09.4", I 018° 24'13. 0".

LEGENDA: Holliday Inn Hotel: Hotel "Holliday Inn"

Intersection – raskršće

Fotografija 2: pogled s samog mjesta incidenta na zgradu na lokaciji 43° 51'09.4", I 018° 24'13. 0".

LEGENDA: lokacija strijelca

Identifikacija

Tramvaj je sredstvo javnog transporta. Koristi se za prijevoz civila. Ukoliko bi se koristilo u taktičkoj ulozi, on bi djelovao jako loše jer nije u stanju da se kreće mimo šina. Oni su također obojeni jarkim bojama i spori su. To nije bio prvi incident u kojem je pucao na tramvaj. O prethodnim incidentima je naširoko izveštavano na televiziji i u novinama pošto je do njih došlo pred očima međunarodnih medija sakupljenih u hotelu "Holiday Inn" koji se nalazi na samo nekoliko metara od mjesta incidenta.

Da je prvi incident bio slučajan, strijelac bi znao na osnovu toliko izvještaja štampe da su nakon toga civili koristili tramvaje i nebi imao razloga da ponovo puca. Nije bilo nikakvog razloga da se tramvaj identifikuje kao prijetnja ili njegovi putnici kao borci.

*informacije uzete iz izvještaja svjedoka koje je pružio MKSJ

JEVREJSKO GROBLJE

RADNA VERZIJA

SLUČAJ 06 (21. Novembar 1994.)**Situacija*:**

Hajrudin Hamdić, star 52 godine, vozio je tramvaj broj 207 od Skenderije ka zapadu u pravcu depoa "Gras". U ulici Zmaja od Bosne, blizu Muzeja Revolucije, pucao je na tramvaj. Prvo je došlo do eksplozije a zatim je usledilo nekoliko malokalibarskih, snajperskih hitaca. Jedan metak je pogodio vozačev prozor (dolazeći s lijeva) i razbio ga je, nanoseći određene povrijeđe po licu i rukama žrtve. On kaže da je bio svjedok drugih snajperskih incidenata na toj lokaciji, kada je vatra uvijek dolazila (kao i ovom prilikom) s položaja VRS u blokovima solitera na južnoj strani Miljacke.

Geografske koordinate prema GPS-u*:

Sjever 43 stepena 51' 19,4" / Istok 18 stepena 24' 17,3"

Navodni položaj s kojeg je otvorena vatra*:

Grbavica

Kalibar/oružje:

Eksplozija koju navodi svjedok ukazuje na upotrebu ručnog bacača ili protivavionskog oružja.

Razdaljuna s koje ja smatram da je došlo do vatre je više od 500m, što je izvan domašaja RPG-7. Ta antitenkovska granata ima maksimalni efektivni domet od 400m, ali se može koristiti da se puca na veću razdaljinu iako bi bila veoma neprecizna.

Ona će se rasprsnuti nakon leta od 4,5 sekundi. Ona takođe ima veoma efikasno tane koje bi proizvelo veliku štetu na tramvaju.

Protivavionski top takođe nije verovatan jer puca automatski.

Vozač tramvaja je čuo samo jednu eksploziju, a žrtva je pogođena iz malokalibarskog oružja.

To su dvije kontradiktorne činjenice koje usključuju upotrebu protivavionskog oružja.

Malo je vjerovatno da su korišteni bilo RPG bilo protivavionsko oružje, jer se ne spominje da je tramvaj oštežen eksplozivom, kada bi šteta bila znatna. Smatram da je eksploziju izazvao metak koji je pogodio elektičnu mrežu. Kratak spoj do koga tada dolazi može da proizvede glasni prasak sličan eksploziji.

Zbog razdaljine, može se odbaciti upotreba jurišnih pušaka M70 (>250m).

Snajperske puške kao što su M76 ili M91 imaju domet, vizier i preciznost da prozvedu štetu.

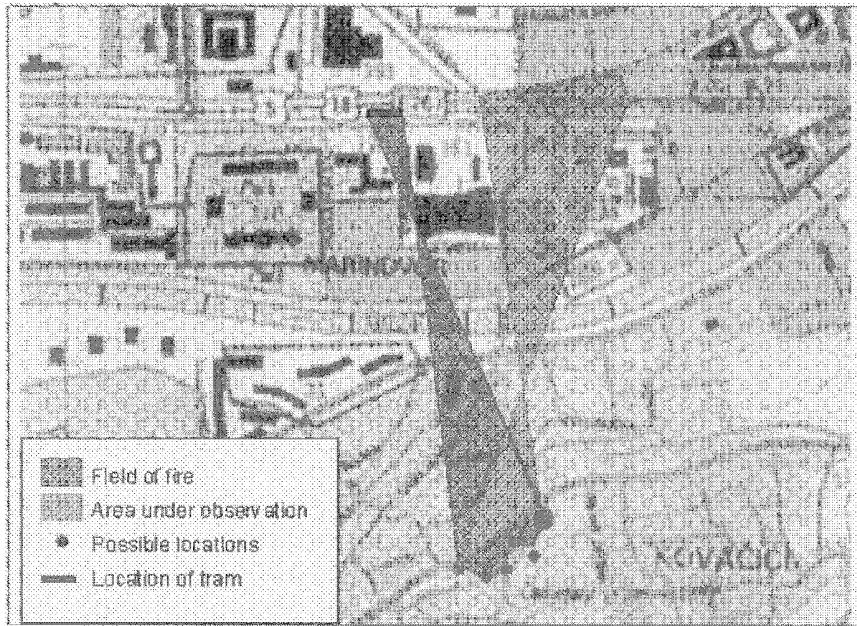
Nema svjedočenja da li su ispaljeni hici bili mitraljeski rafal ili samo brza paljba iz poluatomske puške. Veoma je teško ispaliti nekoliko dobro naciľjanih hitaca u pokretnu metu na razdaljini

Predmet protiv Dragomira Miloševića: Incidenti snajperskog djelovanja u Sarajevu 1994. - 1995.

većoj od 500m.

Za ovo je bolje korišćenje mitraljeza M84 ili M53, naročito postavljenog na tronožac. Ovo je u najvećoj mjeri kmoglo da proizvede štetu pretrpljenu u ovom incidentu.

Skica mjesta incidenta:

LEGENDA: Field of fire – polje vatre

Area under observation – Osmatrano područje

Possible locations – moguće lokacije

Location of tram – lokacija tramvaja

Dodatne informacije:

Mjesto incidenta kao i vjerovatna lokacija strijelca posjećeni su 29. Novembra 2006. Godine, što je davalo iste vremenske i/ili sezonske uslove kao što su bili u vrijeme incidenta. Drveće je bilo bez lišća a vidljivost je zbog magle bila tek iznad 450m na mjestu incidenta.

Uslovi u gradu su bili znatno bolji nego na aerodromu gdje se bilježe vremenski uslovi. I pored toga, bilo je dovoljno vidljivosti kako bi se utvrdio pravac i približna lokacija strijelca.

Informacije koje je dala žrtva ukazuje na Grbavicu kao izvor vatre, ali to je kontradiktorno lokaciji na osnovu izvještaja koje je dostavio MKSJ.

Te informacije ukazuju na lokaciju 50m istočno od one koju je dala žrtva. Ta lokacija je izvan vidokruga s područja Grbavice. Međutim, ona je u jasnom vidokrugu područja zapadno od Jevrejskog groblja, koje je takode bilo poznato po aktivnosti snajpera (vidi fotografiju koja

prijevoda

Predmet protiv Dragomira Miloševića: Incidenti snajperskog djelovanja u Sarajevu 1994. - 1995.

slijedi).

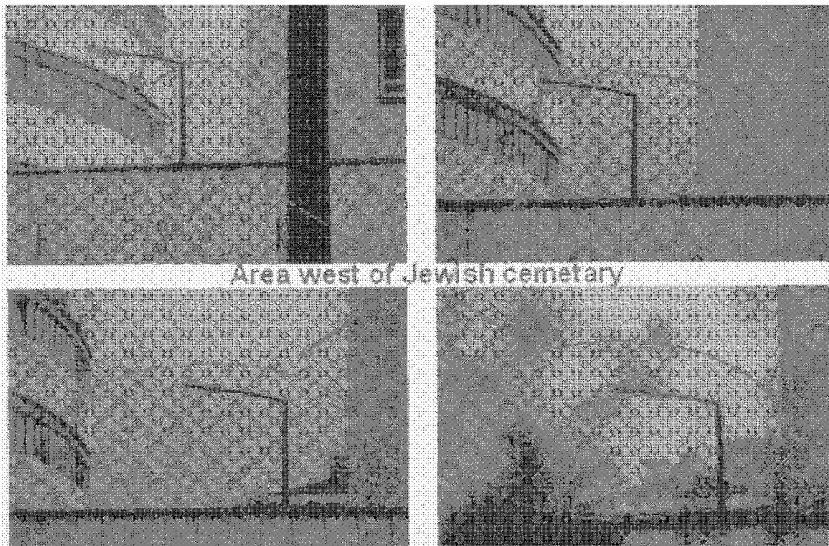
Ta lokacija je takode posjećena i pruža dobar pogled na mjesto incidenta.

Tramvaj je dolazio s istoka i bio bi vidljiv strijelcu dovoljno dugo da se pripremi za vatru.

On bi zatim nestao iza zgrade označene na Skici prije nego što bi se ponovo pojavio na mjestu incidenta, kada je na njega pucao.

Područje Grbavice je bilo zloglasno po aktivnosti snajpera i bilo je porijeklo vatre u slučajevima 1, 5, 8, 13 i 14. Međutim, ono nije bilo porijeklo vatre prilikom ovog incidenta.

Fotografija: pogled s mjesta incidenta

LEGENDA: area west of Jewish cemetery – područje zapadno od Jevrejskog groblja

Identifikacija:

Tramvaj je sredstvo javnog transporta. Koristi se za prijevoz civila. Ukoliko bi se koristilo u taktičkoj ulozi, on bi djelovao jako loše jer nije u stanju da se kreće mimo šina. Oni su takode obojeni jarkim bojama i spori su. To nije bio prvi incident u kojem je pucao na tramvaj. O prethodnim incidentima je naširoko izvještavano na televiziji i u novinama pošto je do njih došlo pred očima međunarodnih medija sakupljenih u hotelu "Holiday Inn" koji se nalazi na samo nekoliko metara od mjesta incidenta.

Da je prvi incident bio slučajan, strijelac bi znao na osnovu toliko izvještaja štampe da su nakon toga civili koristili tramvaje in e bi imao razloga da ponovo puca. Nije bilo nikakvog razloga da se tramvaj identifikuje kao prijetnja ili njegovi putnici kao borci.

*informacije uzete iz izvještaja svjedoka koje je pružio MKSJ

ŠPICASTA STIJENA

RADNA VERZIJA

prijevoda

Predmet protiv Dragomira Miloševića: Incidenti snajperskog djelovanja u Sarajevu 1994. - 1995.

SLUČAJ 07 (22. novembar 1994.)**Situacija*:**

Sanela Dedović, stara 12 godina išla je plješice u školu oko 11:00 sati 22. Novembra 1994. Godine. Stigla je do ugla ulica Sedrenik i redžepa Gorušanića, u vidokrugu položaja VRS na "Špicastoj Stijeni". Pogođena je u lijevi članak. Hodala je leđima okrenutim prema toj lokaciji i metak ju je pogodio otpozadi. Znala je da je mjesto opasno ali je krenula tim putem jer ranije tog dana tu nije bilo pucnjave.¹

Geografske koordinate prema GPS-u*:

Sjever 43 stepena 52' 19,0" / Istok 18 stepena 26' 19,5" (ugao ulica Sedrenik i Redžepa Gorušanića).

Navodni položaj s kojeg je otvorena vatra*:

Špicasta Stijena (850-1100m)

Kalibar/oružje:

Velika razdaljina s koje je žrtva pogođena u potpunosti isključuje jurišnu pušku M70 kalibra 7,62x39mm zbog nedostatka dometa i odgovarajućih vizira kako bi se načinio dugometni hitac. Kalibri koji su najpogodniji za ovu razdaljinu s njihovim oružjem su:

- 7,62x54Rmm: mitraljez M84, snajperska puška M76, snajperska puška M91
- 7,92x57mm Mauser: mitraljez M53 i snajperska puška M76
- 12,7x107mm: mitraljez M87

Žrtva kaže da je čula jedan hitac nakon što je pogođena.

To bi isključilo mitraljeze pošto oni koriste povezanu municiju i obično vrše automatsku paljbu, iako im se mogu montirati durbini.

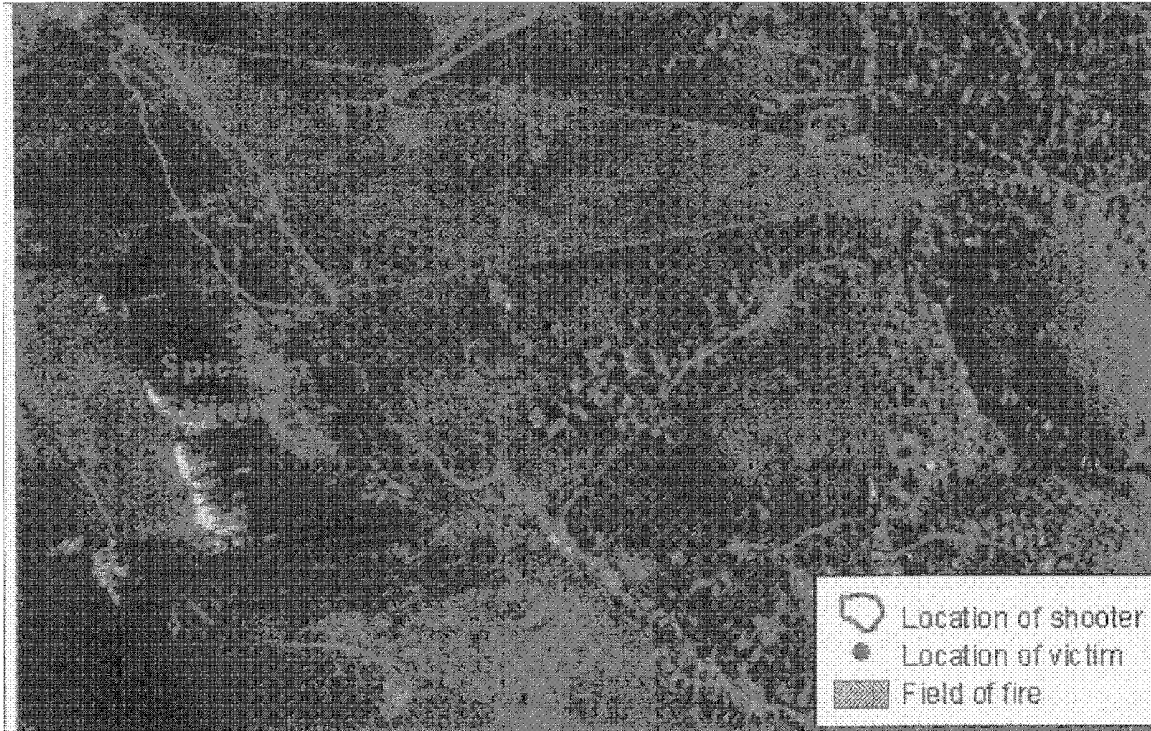
Stoga, oružje koje je korišteno je verovatno bilo snajperska puška M76 ili M91 kalibra 7,62x54Rmm ili 7,92x57mm Mauser.

Žrtva opisuje da je nakon hica otšepala i da je pogođena, ne metkom već fragmentima metka kada je pogodio pločnik blizu nje.*

To djeluje vjerovatno jer bi direktni hitac izazvao mnogo veće razaranje nego ono koje je žrtva pretrpjela. Optika koja se koristi na oba oruđa je veoma slična i istog je uvećavanja (x4). Razdaljina s koje je djevojčica pogođena je granica mogućnosti oruđa.

Postoji još jedna mogućnost u vezi s oružjem koje je korišteno. Municija bi vjerovatno bila ista, ali kao što je navedeno u Dodatku A, lovačke puške su bile rasprostranjene pre i tokom rata i možda je ona korištena.

¹ Sanela Dedović

Skica mjesta incidenta:

LEGENDA: Location of the shooter – lokacija strijelca

Location of the victim – lokacija žrtve

Field of fire – polje vatre

Dodatne informacije:

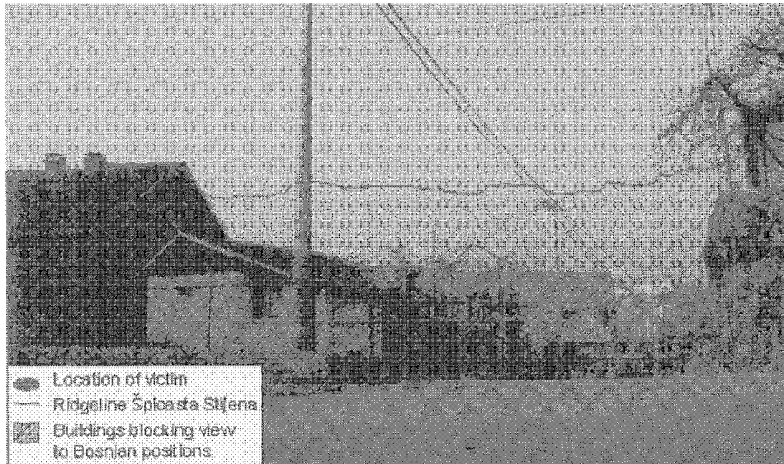
Mjesto incidenta kao i vjerovatna lokacija strijelca posjećeni su 29. Novembra 2006. Godine, što je davalo iste vremenske i/ili sezonske uslove kao što su bili u vrijeme incidenta. Drveće je bilo bez lišća.

Ivica grebena duž koje su se nalazili srpski položaji tokom rata je udaljena otprilike 850 do 1100 metara od mjesta incidenta, ali je ono jasno vidljivo.

Kuće naznačene na fotografiji 1 bi blokirale pogled s bosanskih položaja na mjesto incidenta u to vrijeme.

Obronci su sada ogoljeni od drveća koja su tamo bila tokom sukoba, čime su još više spriječavala pogled na mjesto s bosanskih položaja. Stoga je jedino moguće da je pucano s ivice grebena ili odmah ispod njega, a gdje su se nalazili srpski položaji. Tragovi srpskih položaja u vidu rovova su i dalje vidljivi na grebenu, vidi fotografije 2 i 3 koje slijede.

Fotografija 1: Pogled s mjesta incidenta prema Špicastoj Stijeni

(fotografija snimljena u visini gležnjeva)

LEGENDA: Location of the victim – lokacija žrtve

Ridgeline Špicasta Stijena – Ilica grebena Špicaste Stijene

Buildings blocking view to Bosnian positions – Zgrade koje blokiraju pogled prema bosanskim položajima

Fotografije 2 i 3: Srpski položaji na $S43^{\circ} 52' 46,4''$, $I18^{\circ} 26' 12,2''$

Identifikacija:

Žrtva je na dan incidenta nosila bele pantalone, crvenu majicu kratkih rukava i plavu jaknu.* To je omogućavalo strijelcu da je identifikuje kao civila. Razdaljina je činila teškim da se boje vide golim okom, ali ne i korištenjem optike kao što je ona koja se namješta na pušku.

Civili su izbjegavali raskrsnicu jer je bila pod direktnom prismotrom sa srpskih položaja i strijelcu bi bilo čudno da neko izade na direktan vidik. Odrasla osoba ne bi preuzela takav rizik.

Starost žrtve u to vrijeme bila je 12 godina, što ukazuje da ona nije bila visine odrasle osobe. Na ili blizu raskrsnice vrata i prozori su bili vidljivi kako bi visina žrtve bila vidljiva u odnosu na te strukture.

prijevoda

Predmet protiv Dragomira Miloševića: Incidenti snajperskog djelovanja u Sarajevu 1994. - 1995.

Nije bilo razloga da se žrtva identifikuje kao borac.

*informacije uzete iz izvještaja svjedoka koje je pružio MKSJ

RADNA VERZIJA

prijevoda

Predmet protiv Dragomira Miloševića: Incidenti snajperskog djelovanja u Sarajevu 1994. - 1995.

SLUČAJ 10 (10. decembar 1994.)

Situacija*:

Derviša Selmanović, stara 49 godina prikupljala je drva za potpalu u stražnjem dvorištu u ulici Sedrenik, oko 11:00 sati. Kaže da proije toga to nije mogla da radi zbog snajperske vatre s položaja VRS na Špicastoj Stijeni, koji gledaju na dvorište. Ona je toj lokaciji bila okrenuta lijevom stranom kada je podigla naramak drva i kada je iznenada osjetila bol u desnom koljenu. Čula je oko dvadesetak hitaca. Ona je ustvari pretrpjela dvije povrijeđe od vatrenog oružja u koljenu. Nedžib Dozo, policajac, istraživao je incident i procijenio je da 100 ili više civila ubijeno vatrom sa Špicaste Stijene, zloglasnog snajperskog položaja VRS.²

Geografske koordinate prema GPS-u*:

Sjever 43 stepena 52' 18,9" / Istok 18 stepena 26' 29,5"

Navodni položaj s kojeg je otvorena vatra*:

Špicasta Stijena (900-1050m)

Kalibar/oružje:

Žrtva tvrdi da je čula 20 ili više hitaca nakon što je pogodena dva puta.

To ukazuje na mitraljesku vatra. Svi mitraljezi u Dodatku A su više nego u stanju da pokriju tu razdaljinu, ali bi teški mitraljez M87 ubio žrtvu i stoga nije uključen među moguća oruđa.

Jedan od dva preostala mitraljeza, M53 (7,92mmx57mm Mauser) i M84 (7,62x54Rmm) je oružje koje mora da je korišćeno prilikom incidenta.

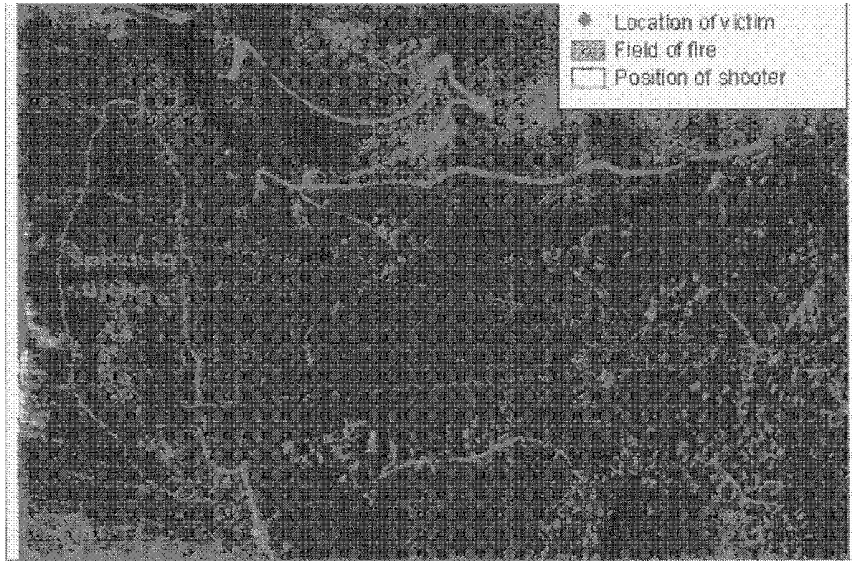
Kao što se može vidjeti na fotografiji 4 koja slijedi, rupa od metka je pronađena na drvetu gdje je žrtva pogodena i najvjerovatnije je tu načinjena istim rafalom.

Na M53 i M84 mogu se montirati optički viziri, (Vidi takođe Dodatak A).

Skica mjesta incidenta:

² Derviša Selmanović i Nedžib Dozo.

Predmet protiv Dragomira Miloševića: Incidenti snajperskog djelovanja u Sarajevu 1994. - 1995.

LEGENDA: Location of the victim – lokacija žrtve

Field of fire – polje vatre

Location of the shooter – lokacija strijelca

Dodatne informacije:

Mjesto incidenta kao i vjerovatna lokacija strijelca posjećeni su 29. Novembra 2006. Godine, što je davalo iste vremenske i/ili sezonske uslove kao što su bili u vrijeme incidenta.

Drveće je bilo bez lišća. Ivica grebena duž koje su se nalazili srpski položaji tokom rata je udaljena otprilike 900 do 1050 metara od mjesta incidenta, ali je ono jasno vidljivo.

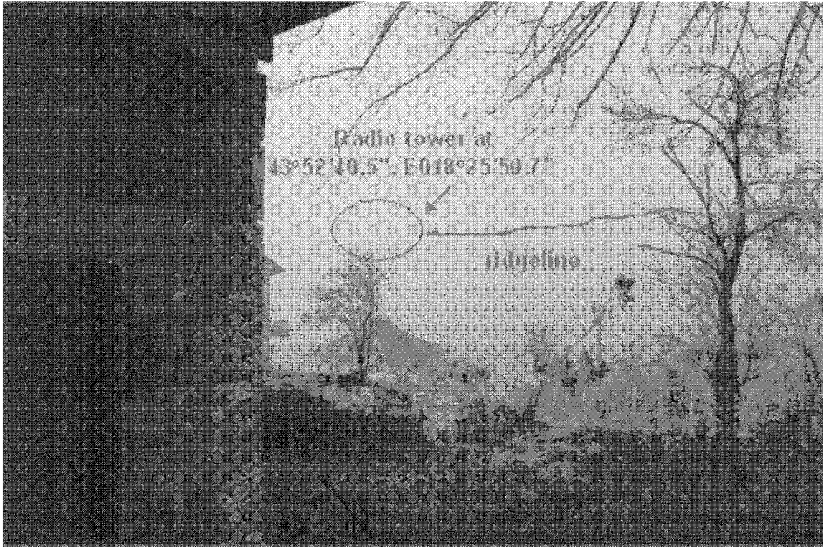
Pogled s mjesta incidenta prema bosanskim položajima u to vrijeme bio je blokiran s lijeve strane drvenom kolibom i djelimično s desne strane stablom drveta.

Obronci su sada oogoljeni od drveća koja su tamo bila tokom sukoba, čime su još više spriječavala pogled na mjesto s bosanskih položaja.

Stoga je jedino moguće da je pucano s ivice grebena ili odmah ispod njega, a gdje su se nalazili srpski položaji. Tragovi srpskih položaja u vidu rovova su i dalje vidljivi na grebenu, vidi fotografije 2 i 3 koje slijede.

Fotografija 1: Pogled prema Špicastoj Stijeni

Predmet protiv Dragomira Miloševića: Incidenti snajperskog djelovanja u Sarajevu 1994. - 1995.

LEGENDA: Radio tower at $N43^{\circ} 52' 40,5''$, $I18^{\circ} 25' 50,7''$ – Radio toranj na lokaciji $N43^{\circ} 52' 40,5''$, $I18^{\circ} 25' 50,7''$

Ridgelina – ivica grebena

Fotografija 2 : Srpski položaji na $S43^{\circ} 52' 46,4''$, $I18^{\circ} 26' 12,2''$

Fotografija 3: Srpski položaji na S43⁰ 52' 46,4" , I18⁰ 26' 12,2"

Fotografija 4: Rupa od metka u drvetu s pogledom na ivicu grebena

Fotografija 5: Rupa od metka u drvetu s pogledom sa strane izlaska

prijevoda

Predmet protiv Dragomira Miloševića: Incidenti snajperskog djelovanja u Sarajevu 1994. - 1995.

Identifikacija:

Žrtva tvrdi da je bila u civilnoj odjeći kada je pogodena.

U to vrijeme je radila kao kuharica za armiju i posjedovala je uniformu. Savjetovano joj je da je ne nosi kako bi se spriječilo da se na nju puca.*

Činjenica da je žrtvi to bilo poznato ukazuje da ona ne bi nosila tu uniformu izvan njene dužnosti.

Ona je već bila žena u godinama kada je pogodena i sakupljala je drva. Ta aktivnost je trebalo da bude dovoljna da je identifikuje kao civila.

Pošto je bila žena u godinama, njeni pokreti su već bili sporiji nego kod ljudi koji su imali manje godina.

Razdaljina sa koje je najvjerovatnije pogodena je velika (>800m), što identifikaciju bez optiku čini teškom, ali mogućom.

Ukoliko su civili u blizini strijelac/snajperista mora da preduzme svaku predostrožnost da spriječi pucanje na civile. Ukoliko se ne može učiniti identifikacija, treba da se suzdrži od pucanja.

Stoga, nije bilo nikakvih razloga da se žrtva identifikuje kao borac i puca se na nju.

*informacije uzete iz izvještaja svjedoka koje je pružio MKSJ.

SLUČAJ 15 (6. Mart 1995.)**Situacija*:**

Tarik Žunić, dečak star 14 godina išao je pješice kući iz škole duž ulice Sedrenik i čim je prošao ograde koje su podignute kako bi dale određenu zaštitu od snajpera, došao je u vidokrug sa Špicaste Stijene, na nekih 800 metara udaljenosti. To je bio zloglasni snajperski položaj VRS. Žrtva je čula dva hica koje je prepoznao kao pucnje iz mitraljeza M84 (poznat pod lokalnim nadimkom "sijač smrti"). Jedan metak je prošao kroz jaknu žrtve, a drugi ga je pogodio u desnu ruku. On tvrdi da je porijeklo vatre, na osnovu pravca u kome je išao i ugla iz koga ga je metak pogodio, stvarno bilo sa Špicaste Stijene.³

Geografske koordinate prema GPS-u*:

Sjever 43 stepena 52' 23,6" / Istok 18 stepena 26' 16,7"

Navodni položaj s kojeg je otvorena vatra*:

Špicasta Stijena (650-900m)

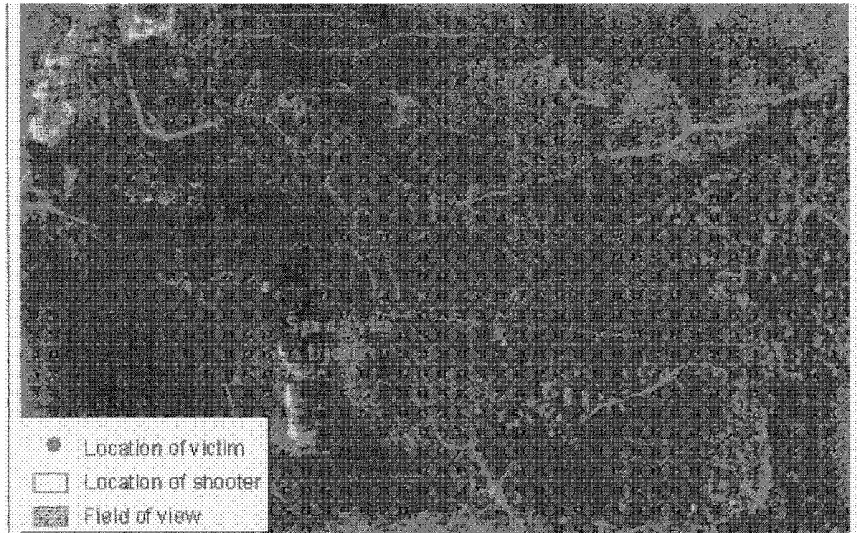
Kalibar/oružje:

Žrtva tvrdi da je čula dva hica koje je prepoznao kao paljbu iz mitraljeza M84. To je izgleda oružje koje je korišteno, pošto se radi o rafalu s veće udaljenosti. To kao mogućnost ostavlja samo M84, M53 i M87. Ukoliko je korišten M87, dečak bi vjerovatno ostao bez ruke zbog snage metka 12,7x107mm. Brzina paljbe M53 se dovoljno razlikuje od M84, 700/800 kugova u minuti u odnosu na 1200/1300 krugova u minuti, tako da je za ljude moguće da ih razlikuju, posebno kada žive u ratnim uslovima toliko dugo vremena. (Vidi takode Dodatak A radi više informacija).

³ Tarik Žunić.

prijevoda

Predmet protiv Dragomira Miloševića: Incidenti snajperskog djelovanja u Sarajevu 1994. - 1995.

Skica mjesta incidenta:

LEGENDA: Location of the shooter – lokacija strijelca

Location of the victim – lokacija

Field of fire – polje vatre

Dodatne informacije:

Mjesto incidenta kao i vjerovatna lokacija strijelca posjećeni su 29. Novembra 2006. Godine, što je davalo iste vremenske i/ili sezonske uslove kao što su bili u vrijeme incidenta.

Drveće je bilo bez lišća. Iвица grebena duž koje su se nalazili srpski položaji tokom rata je udaljena otprilike 650 do 900 metara od mjesta incidenta, ali je ono jasno vidljivo.

Na putu je metar visoki zid na strani Špicaste Stijene, što je pružalo malu zaštitu, ali se žrtva kretala drugom stranom ulice.

Prema žrtvi, ulica je u to vrijeme djelimično bila zaštićena ogradama vidiku sa Špicaste Stijene, vjerovatno se radilo o kartonima ili ćebadima.

Fotografija u daljem tekstu prikazuje pogled i nisko drveće koji djelimično blokiraju pogled.

Incident se dogodio prije 11,5 godina i drveće je vjerovatno bilo u obliku žbunja u vrijeme incidenta.

Ograda kod koje je stajala žrtva kada je pogođena ima više rupa od metaka, što pojačava mišljenje da je do vatre došlo iz pravca Špicaste Stijene.

Pogled na Špicastu Stijenu s lokacije žrtve

Identifikacija:

Dječak je u vrijeme pucnjave imao 14 godina i išao je pješice kući iz škole.

Dječaci starosne dobi žrtve se ponekad mogu zamijeniti za odrasle osobe, pošto su u toj starosnoj dobi gotovo dostigli visinu odrasle osobe.

Ulica je bila djelimično zaklonjena i bilo je izvjesnog rastinja koje je skrivalo žrtvu od pogleda.

Strijelac nije mogao u potpunosti da vidi žrtvu ili samo djelimično jer se dječak takode kretao. To je činilo nemogućim da se brzo utvrdi da li je žrtva bila borac ili ne.

Selo i područje su jioš uvijek bili naseljeni civilima u vrijeme opsade.

Srbi su imali dobar pogled na selo sa svojih položaja na Špicastoj stijeni i trajanje opsade im je davalo velike mogućnosti da osmotre selo i njihove stanovnike i da stoga identifikuju većinu stanovnika kao one koji nisu borci.

Postojala je samo ograničena mogućnost da se dječak identifikuje i stoga nije bilo razloga da se on identifikuje kao borac.

*informacije uzete iz izvještaja svjedoka koje je pružio MKSJ.

Zečja Glava

RADNA VERZIJA

prijevoda

Predmet protiv Dragomira Miloševića: Incidenti snajperskog djelovanja u Sarajevu 1994. - 1995.

INCIDENT 03 (8. novembra 1994.)**Situacija*:**

U približno 07:15 sati, Fata Guta, pedesetdevetogodišnja žena, krenula je sa svojom kćerkom iz svoje kuće u Gazin Hanu na izvor Moščanica po vodu. Kad su prešle cestu da bi došle do izvora, počela je pucnjava. Dotad je sve bilo mirno. Fata je pogođena u ruku i pala je. Kćerka joj je pritrčala i odvušla je u neko žbunje. Potom su te dvije žene pokušale da pobjegnu puzeći pod vatrom od žbuna do žbuna. Žrtva je izjavila da je snajperista, ili više njih, imao namjeru da ih ubije jer su meci pratili njihovo kretanje, a u blizini nije bilo nikog drugog. Na kraju su uspjele da se dokopaju jedne zgrade i pobjegnu. Žrtvi je pružena pomoć u lokalnoj ambulanti.¹

Geografske koordinate prema GPS-u /satelitskom sistemu za globalno pozicioniranje/*:

Sjever 43 stepena 52 min. 26,2 sek./ Istok 18 stepeni 27 min. 07,1 sek.

Navodni položaj s kojeg je otvorena vatra:

Zečja Glava (1.200m)

Kalibar/oružje:

I svjedok i žrtva navode da je vatra otvorena iz pravca Zečje Glave.

Ne navode da je na njih pucano rafalno.

Zečja Glava je od mjesta incidenta udaljena najmanje 1.200 metara. To je van dometa snajperskih pušaka M76 i M91 koje je koristila VRS.

Meci ispaljeni iz tih pušaka imaju potreban domet, ali su ta oružja ograničena nišanima. Gađanje stacionarnog cilja bi bilo moguće, ali gađanje pokretnih ciljeva, kao što su to bile Fata i Zaima Guta, na toj udaljenosti je izuzetno teško.

Te dvije žene su pomenule i to da je na njih pucano dok su se kretale i skrivale iza žbunja.

To značio da je strelac mogao vizuelno da ih prati.

Da je bio na Zečjoj Glavi, ne bi mogao da ih prati pomoću optičkih nišana ugrađenim na puške M76 i M91 koji imaju četverostruko uvećanje.

Čak i da je posjedovao bolji optički nišan, zbog vremena koje bi bilo potrebno da metak pređe tu razdaljinu (preko 1,5 sekundi) ne bi mogao da reaguje na kretanje žena.

Strelac se morao nalaziti na nekom drugom mjestu, ali na istoj liniji gađanja koja se pruža prema Zečjoj Glavi, da bi bio u stanju da na Fatu i Zaimu ispali hice koje je ispalio.

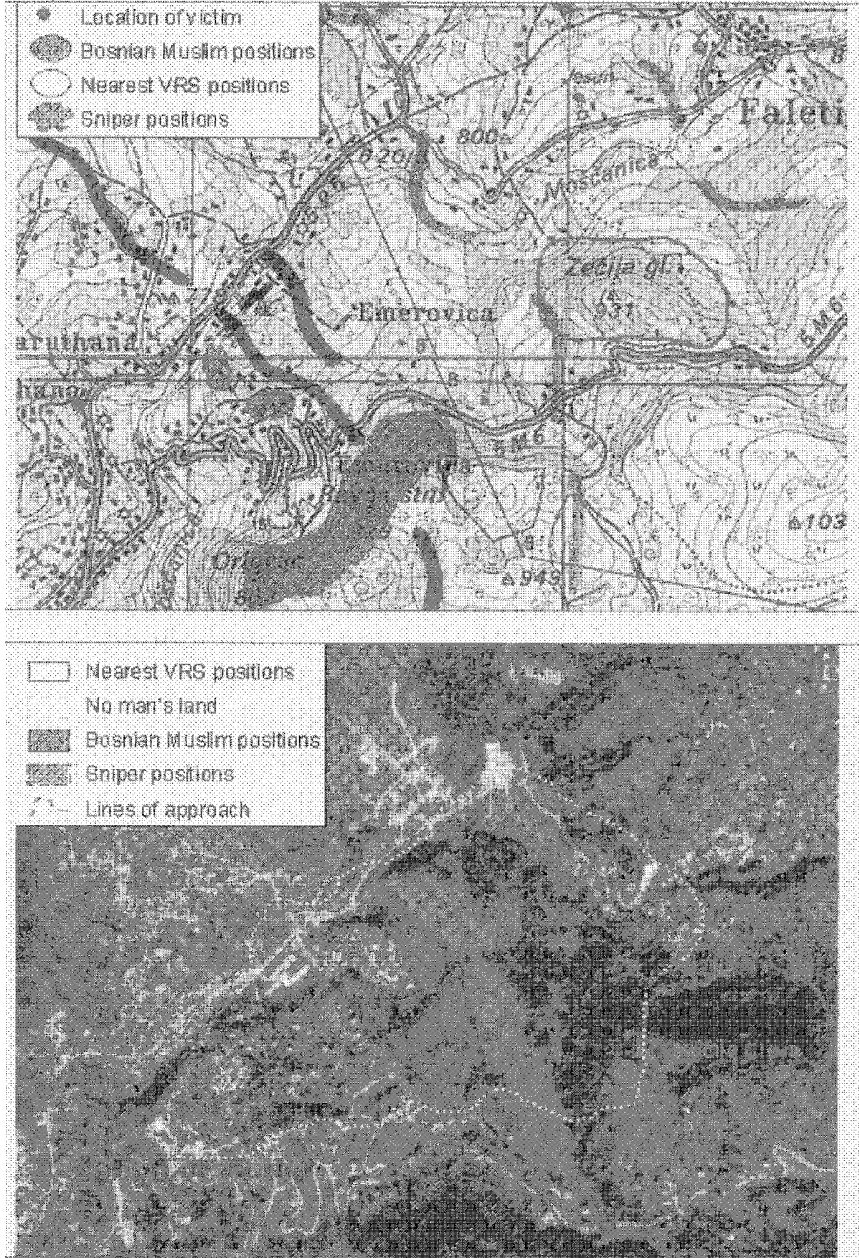
Oružje iz kojeg su ispaljeni hici na te dvije žene moralo je biti opremljeno optičkim nišanom. To znači da mora da se radilo o poluautomatskim snajperskim puškama M76 (7,62x54Rmm) ili M91 (7,92x57mm Mauzer). Te puške omogućavaju strelcu da brzo ispaljuje hitac za hicem, što ne bi bilo moguće s puškom repetirkom kakva se obično koristi u lovu. (Više detalja o ovome navedeno je u Dodatku A).

¹ Fata i Zaima Guta

prijevoda

Predmet protiv Dragomira Miloševića: Incidenti snajperskog djelovanja u Sarajevu 1994. - 1995.

Skice mjesta incidenta:

- Location of victim - mjesto na kojem se nalazila žrtva
- Bosnian Muslim positions - položaji bosanskih Muslimana
- Nearest VRS positions - najbliži položaji VRS-a
- Sniper positions - snajperski položaji
- No man's land - ničija zemlja
- Lines of approach - linije prilaska

prijeвода

Predmet protiv Dragomira Miloševića: Incidenti snajperskog djelovanja u Sarajevu 1994. - 1995.

Dodatne informacije:

Mjesto incidenta, kao i vjerovatno mjesto na kojem se nalazio strelac, posjećeno je 29. novembra 2006., tako da su vremenski uslovi i doba godine bili isti kao i u vrijeme incidenta.

Lišće je opalo s drveća i vidljivost na mjestu incidenta je bila jedva preko 450 metara zbog magle.

Žrtva navodi da su hici ispaljeni sa jednog brda zvanog Zečja Glava.

RADNA VERZIJA

prijevoda

Predmet protiv Dragomira Miloševića: Incidenti snajperskog djelovanja u Sarajevu 1994. - 1995.

Na tom brdu su se tokom opsade Sarajeva nalazili najbliži položaji VRS-a, pa je, stoga, razumljivo da se ono navodi kao lokacija strelca.

Na brdima jugoistočno od mjesta incidenta tada su se nalazili položaji bosanskih Muslimana i bili su okrenuti ka jugu i istoku.

Sa tih brda se ne pruža dobar pogled na mjesto incidenta, tako da vatra nije otvarana odatle.

Zečja Glava je predaleko, kao što je već objašnjeno u pasusu pod naslovom **Kalibar/oružje**.

Područje koje je na skici označeno žutom bojom bilo je napušteno za vrijeme opsade.

Crvene isprekidane linije na skici označavaju zaklonjene prilaze od Zečje Glave ka lokacijama na kojima se možda nalazio strelac, u jednoj od napuštenih kuća označenih crvenim sjenilom (300 do 475 metara od mjesta incidenta).

Snajperskom timu ili jednom snajperisti ne bi bilo teško da se tim prilazima sa Zečje Glave ubace na neki vatreni položaj koji se nalazi bliže mjestu incidenta.

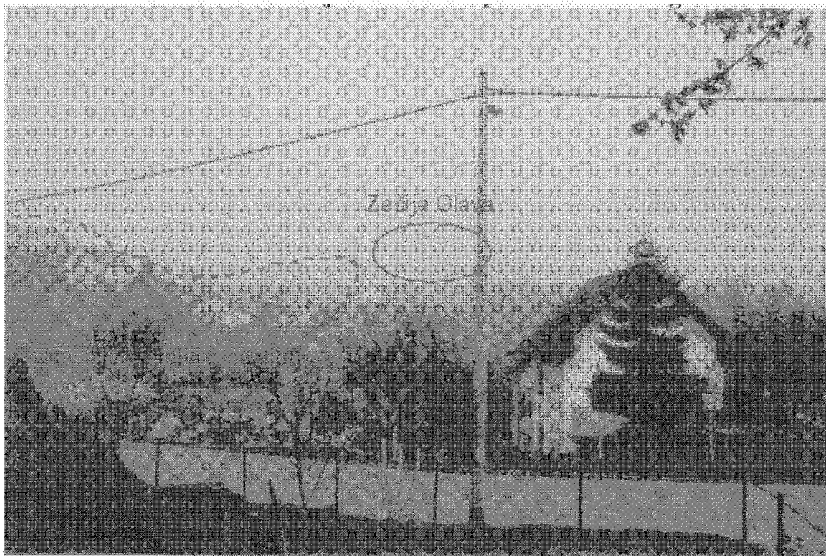
Snajperista ili tim bi se vjerovatno ubacili tokom noći i zauzeli položaj u jednoj od napuštenih kuća. Primjenom dobre taktike i dobrom pripremom bilo bi moguće ostati neotkriven dugo vremena, čak i za vrijeme i nakon otvaranja vatre.

Soba iz koje je strelac gađao u određenoj je mjeri prigušila pucnje, ali, što je još važnije, teško je s preciznošću utvrditi lokaciju jer se zvuk pucnjeva odbijao od okolnih kuća u raznim pravcima.

Obišavši mjesto incidenta i nekoliko lokacija u okolini, čvrsto vjerujem da se snajperski tim ili jedan snajperista ubacio na ničiju zemlju i zauzeo položaj u jednoj od kuća.

Strelac je odatle nišanio i smišljeno pokušao da ubije dvije žene.

Fotografija: pogled ka Zečjoj Glavi i moguća mjesta sa kojih je dejstvovano

Identifikacija ciljeva:

Dvije žene su nosile kanistere i bile su u civilnoj odjeći.* Smatram da se mjesto sa kojeg je dejstvovao strelac nalazilo na udaljenosti od najviše 475 metara. Incident se desio rano ujutro, što znači da je strelcu sunce bilo za leđima, jer je dejstvovao prema zapadu. Da je sunce bile ženama za leđima, bilo bi teško vidjeti bilo šta na njima osim obrisa. Ali to nije bio slučaj, žene su bile licem okrenute ka suncu. Zato je strelac bio u idealnoj poziciji da identifikuje ciljeve. S optičkim

prijeвода

Predmet protiv Dragomira Miloševića: Incidenti snajperskog djelovanja u Sarajevu 1994. - 1995.

nišanom na pušci bio bi u stanju da bez ikakvih problema utvrdi da se radi o civilima. Osim toga, ispalio je više hitaca jedan za drugim. Da su žene bile borci, vjerovatno bi uzvratile vatrom u opštem smjeru u kojem se nalazio strelac. To što one to nisu učinile, nego su samo pokušale da se sakriju, trebalo je da pruži dovoljan razlog strelcu da ih identifikuje kao civile. Nije bilo nikakvog razloga da ih strelac identifikuje kao borce.

* Podatak uzet iz izjava i izvještaja svjedoka, koje je obezbjedio MKSJ

RADNA VERZIJA

Informacije koje je obezbjedio MKSJ:

- Mapu grada Sarajeva u razmjeri 1:12.500 (izdanje: 7-nima/serija: M903/ arak BiH)
- Video snimke svjedoka snajperskog djelovanja u Sarajevu V000-6997
- Granatiranje i snajpersko djelovanje po Sarajevu, prezentaciju u računarskom programu VR 360 D000-1963
- CD-ROM sa digitalizovanim taktičkim mapama Sarajeva u razmjeri 1:50.000
- 2xCD-ROM sa raspoloživom dokumentacijom o incidentima
- Rezime činjenica vezanih za incidente snajperskog djelovanja

RADNA VERZIJA

Balistika i gađanje:

Zalutali meci, u stvari, ne postoje. Meci sami od sebe ne dobijaju ubrzanje i ne kreću se gdje oni hoće. Svi oni izlaze iz cijevi i neko je povukao okidač da bi pokrenuo proces ispaljenja, hotimično ili ne. Balistika je fizika gađanja vatrenim oružjem. Zbog njene složenosti, podijeljena je u tri kategorije:

- internu balistiku: od trenutka kada udarna igla udari inicijalnu kapslu metka do trenutka kada zrno izlazi iz cijevi
- eksternu balistiku: od trenutka kada zrno izade iz cijevi do trenutka kada pogodi cilj
- balistiku cilja ili rane: putanja i posljedice kretanja zrna unutar cilja

Za ovaj izvještaj najvažnija kategorija je eksterna balistika. Ona obuhvata sve faktore koji utiču na putanju zrna. Slijede neki od najvažnijih faktora koji utiču na zrno i opis načina na koji oni mijenjaju njegovu putanju:

- **gravitacija:** zemlja privlači zrno, uzrokujući njegov pad. Za standardno NATO-ovo zrno kalibra 7,62x51mm pad putanje iznosi približno 7,00 metara na razdaljini od 1000 metara.
- **vjetar:** bez obzira na pravac vjetra, on skreće zrno sa namjeravane putanje. Standardno NATO-ovo zrno kalibra 7,62x51mm koje naiđe na jači bočni vjetar, na razdaljini od 600 metara imaće bočno skretanje od približno 1,00 metar.
- **otpor zraka:** on usporava zrno. Što su veći brzina i dimenzije zrna, to je veći otpor zraka na koje ono nailazi.
- među ostalim faktorima su: temperatura, nadmorska visina, vlažnost zraka i ugao (po visini). Ovi faktori ne vrše veliki uticaj, ali on je primjetan, pogotovo na većim razdaljinama.

Gorenavedeno pokazuje da kod gađanja sa velike udaljenosti strelac mora da bude ili dobro obučen ili vrlo iskusan da bi pogadao cilj prvim hicem.

Međutim, to je samo balistika. Prije nego što balistički faktori postanu relevantni, strijelac mora da primijeni svoje vještine u pogledu nekih drugih faktora koji utiču na gađanje: stav za gađanje, nišanje, disanje i povlačenje okidača.

Stav za gađanje, na primjer ležeći ili klečeći, važan je zato što strijelac, ako ne zauzme pravilan stav, nije u stanju da mirno drži oružje ili apsorbuje trzaj. Najstabilniji stavovi za gađanje su ležeći ili jedan koji je pogodniji za urbane sredine: sa puškom na naslonu.

Nišanje pomoću optičkog nišana ne znači da se samo treba namjestiti krstić preko cilja, pa će metak pogoditi tamo gdje si nanišanio. Većina vojnih optičkih nišana se može podešavati za konkretne razdaljine gađanja i jačinu vjetra. Strelac mora da proračuna hitac, pa onda podesi optički nišan prema tom proračunu.

Disanje se mora zaustaviti prilikom povlačenja okidača kako bi se nišan zadržao tačno na pravom mjestu. Onaj ko gleda kroz optički nišan puške može, u stvari, da primijeti kako se usljed njegovog disanja končanica optičkog nišana pomjera gore-dolje. Ako strelac povuče okidač dok izdiše, pokret grudi nadole će dovesti do toga da se cijev malo podigne. Time će i mjesto udara metka biti više.

prijevoda

Predmet protiv Dragomira Miloševića: Incidenti snajperskog djelovanja u Sarajevu 1994. - 1995.

Okidač treba povući ravnomjerno, bez trzanja. Ako se okidač povuče naglo, pomjeriće se i puška, a time će doći do promašaja.

Takođe je važan trenutak povlačenja okidača, posebno kod pokretnih ciljeva. Na primjer, standardno NATO-ovo zrno kalibra 7,62x51mm prelazi razdaljinu od 700 metara za približno 1 sekundu. Tokom te sekunde, osoba koja pješaci brzinom od 3,6 km/h pomjeriće se za jedan metar. Ako strelac ne uzme u obzir preticanje, zrno će opet promašiti cilj.

Kod mitraljeza je balistika, zapravo, upotrebljena da bi se postiglo da zrna ne pogađaju isto mjesto jedno za drugim.

Mitraljez se koristi kao oružje za gađanje prostorija, tako da je efikasnije da njegova zrna pogađaju određenu površinu, a ne samo jedan cilj.

Udarna zona mitraljeza poznata je pod nazivom kupa, jer šema disperzije rafalno ispaljenih zrna nalikuje ovalu.

Zbog toga je mitraljez efikasniji kad se koristi protiv većih ciljeva, kao što su tramvaji.

Mitraljezi takođe omogućavaju da se bez upotrebe snajpera pogode pojedinačni ciljevi na udaljenostima na kojima se ne bi mogli pogoditi jurišnom puškom.

RADNA VERZIJA

Predmet protiv Dragomira Miloševića: Incidenti snajperskog djelovanja u Sarajevu 1994. - 1995.

Dodatak A

ORUŽJE I MUNICIJA koje je koristila VRS:

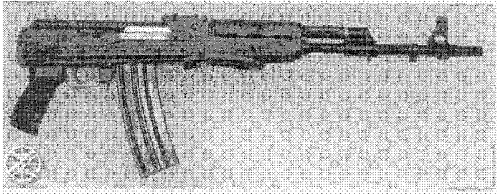
VRSTA ORUŽJA:	KALIBAR/BRZINA VATRE:	NAJVEĆI EFEKTIVNI DOMET:	OPASKA:
Puške			
M70B1/ M70B2 Otvoreni željezni nišan i mušica	7.62x39mm (620 zrna/min.)	400m Premda se ovo navodi kao zvanični efektivni domet, on je u stvarnosti bliži 250m. Slavna pouzdanost dizajna AK47 takođe je odgovorna za nepreciznost, već na relativno manjim udaljenostima. Otvoreni željezni nišan je loše zamišljen i nije podesan za gađanje na srednjim i velikim razdaljinama.	Standardna puška VRS-a, kopija AK47. Nema preciznost ni domet da bi se koristila kao prava snajperska puška.
Zastava M76* Obično opremljena optičkim nišanom uvećanja 4x	7.92 Mauser 7.62x54R 7.62x51mm NATO	800m Budući da je dizajn M76 zasnovan na dizajnu AK47, i ova puška je neprecizna na većim razdaljinama. Stvarni najveći efektivni domet je negdje oko 600m . Ovo je uzrokovano i slabom moći optičkog nišana uvećanja 4x.	Standardna poluautomatska snajperska puška u bivšoj Jugoslaviji
SVD Dragunov* ili jugoslovenska kopija M91 Obično opremljena optičkim nišanom uvećanja 4x	7.62x54R	800m Budući da je dizajn M76 zasnovan na dizajnu AK47, i ova puška je neprecizna na većim razdaljinama. Stvarni najveći efektivni domet je negdje oko	Standardna poluautomatska snajperska puška sovjetskog bloka

Predmet protiv Dragomira Miloševića: Incidenti snajperskog djelovanja u Sarajevu 1994. - 1995.

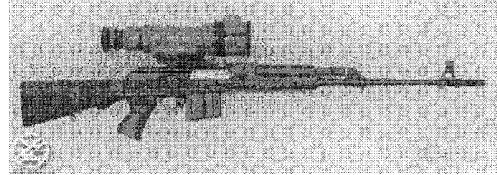
		600m. Ovo je uzrokovano i slabom moći optičkog nišana uvećanja 4x.	
Zastava M59/66 (kopija ruskog kapabina SKS)	7.62x 39mm	500m	Poluautomatska puška bivše Jugoslavije
Mitraljezi			
Mitraljez M53 (kopija njemačkog mitraljeza MG42 iz II svj. rata)**	7,92x57 Mauzer (1.200-1.300 zrna/min.)	600m 1.500m (na tronošcu)	Mitraljez za opštu namjenu u bivšoj Jugoslaviji, može se opremiti optičkim nišanom
Mitraljez M84 (kopija ruskog mitraljeza PK) Ponekad opremljen optičkim nišanom uvećanja 4x**	7.62x 54R (700-800 zrna/min.)	600m 1.000m (na tronošcu)	Mitraljez za opštu namjenu u bivšoj Jugoslaviji, može se opremiti optičkim nišanom
Mitraljez M87 (kopija ruskog NSV-a)	12,7x107mm 700 zrna/min.	2.000m	Teški mitraljez u bivšoj Jugoslaviji, može se opremiti optičkim nišanom uvećanja 2,4x. Može se koristiti u ulozi snajpera.
Bacači raketa			
RPG-7	40mm (lansirna cijev)	400m (sama se uništava poslije 4,5 sekundi leta)	Standardno protivoklopno oružje Istočnog bloka, mogu se koristiti razne vrste bojevih glava
Top			
SDPR 20/3 M55 A2/3/4 B1***	20mm API /HE /protivoklopne zapaljive granate/eksplozivne granate/	2.500m	Trocijevni automatski protivvazdušni top jugoslovenske proizvodnje, u ovom sukobu često korišten protiv zemaljskih ciljeva

Predmet protiv Dragomira Miloševića: Incidenti snajperskog djelovanja u Sarajevu 1994. - 1995.

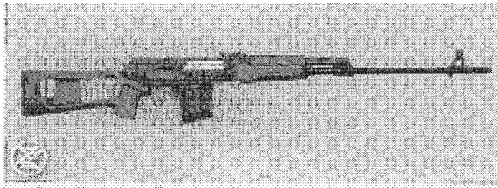
M70B1:

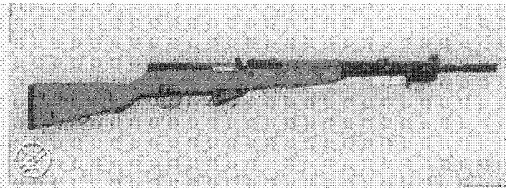
M76:

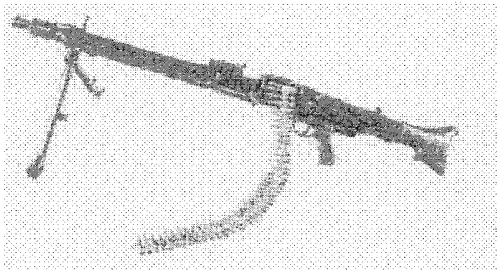
M91 (SVD):

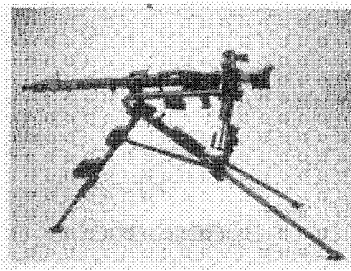
M59/66 (SKS):

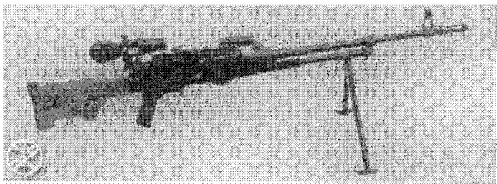
M53:

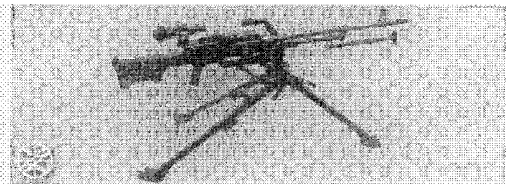
M53 na tronošcu:

M84 (PK):

M84 na tronošcu:

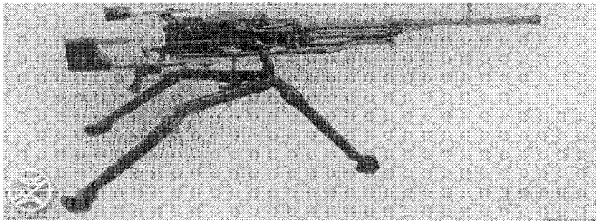

Predmet protiv Dragomira Miloševića: Incidenti snajperskog djelovanja u Sarajevu 1994. - 1995.

RPG-7:

M87 na tronošću:

* najčešće snajperske puške u inventaru VRS-a, pri čemu je većina bila tip M76.

** Mitraljezi na tronošcima su neuporedivo efikasniji kad se koriste na tronošcu nego na dvonošcu. Kada se noge tronošca optereće vrećama sa pijeskom, što je uobičajena praksa kad se mitraljez koristi kao vatrena podrška, onda se iz mitraljeza može gadati s velikom preciznošću i on je savršeno podesan za pokrivanje strateških objekata, kao što su prelazi preko rijeka ili raskrsnice.

Bivša republika Jugoslavija imala je razvijenu industriju oružja koja je u vrijeme hladnog rata čak izvozila i na Zapad.

Jugoslovenska oružja imaju relativno dobru reputaciju u pogledu kvaliteta.

Sva oružja koja su proizvedena u Jugoslaviji bila su, a i ona koja se još proizvode jesu, uglavnom kopije ruskog oružja.

Međutim, postoje prepoznatljive karakteristike po kojima se jugoslovenska oružja jasno razlikuju, a to su obično drugačiji kundaci pušaka ili drške pištolja.

Na primjer, kod pušaka iz serije M59/66 ili M70, na vrhu cijevi je dodat produžetak za ispaljivanje tromblonskih mina.

Što se tiče pitanja koje su puške najvjerovatnije koristili bosanski Srbi u tom građanskom ratu, od ključne je važnosti razmotriti položaj koji je ta strana u sukobu imala u odnosu na bivšu Jugoslovensku narodnu armiju (JNA).

U njoj su Srbi, a s njima i bosanski Srbi, činili srednje i visoke ešalone Armije, što im je garantovalo pristup većini skladišta oružja na početku rata.

Tako su bosanski Srbi iskoristili velike količine armijskog pješadijskog naoružanja, artiljerije i oklopnih sredstava, dok su bosanski Muslimani imali samo ostatke.

Bosanski Hrvati su imali široku finansijsku podršku iz inozemstva, što objašnjava dotok zapadnog

Predmet protiv Dragomira Miloševića: Incidenti snajperskog djelovanja u Sarajevu 1994. - 1995.

pješadijskog naoružanja Hrvatima u Hrvatskoj i Bosni.

Jugoslavija je imala narodnu vojsku. U središtu Titove vizije doktrine odbrane Jugoslavije bilo je partizansko ratovanje, kakvo su s uspjehom primijenili protiv Nijemaca u Drugom svjetskom ratu.

U tu svrhu, širom zemlje su raspoređena velika skladišta naoružanja, kao i tajna skladišta municije, kako bi se partizanima u slučaju invazije obezbjedile zalihe.

Iz istog razloga, prije raspada republike u društvu su zdušno podržavani streljaštvo i lov. To objašnjava veliki broj vojnih ili lovačkih pušaka u rukama civila, od kojih bi mnoge bile vrlo podesne za snajpersko djelovanje.

Na osnovu gore navedenog može se zaključiti da su tokom rata mnogi borci bili naoružani vlastitim puškama.

Potrebno je šire znanje da bi se shvatilo koje je oružje podesno za snajpersko djelovanje, a pogotovo da bi se razumjelo zašto neka oružja jesu, a neka nisu podesna za snajpersko djelovanje.

Puške:

Opisane puške se mogu svrstati u dvije grupe:

- poluautomatske i automatske puške: kod ovih pušaka, svaki put kad se ispali metak, vrela barutna gasova direktno ili indirektno guraju zatvarač sa oprugom unazad i tako se izbacuje prazna čahura.

U trenutku kada opruga počne da gura zatvarač naprijed u početni položaj, zatvarač ubacuje novi metak iz spremnika u cijev, tako da je puška spremna za novo ispaljenje.

Premda ovaj sistem pruža veću gustinu vatre, zbog većeg broja pokretnih dijelova i gubitka dijela barutnih gasova on znatno gubi na preciznosti.

Posljednjih godina došlo je do obnavljanja interesa za korištenje poluautomatskih snajperskih pušaka.

Nove puške imaju neka značajna poboljšanja, kao što su teška nefiksirana cijev i precizni mehanizmi za okidanje.

Puške kao što su M76 i SVD nisu imale i još uvijek nemaju ta poboljšanja i u većini zapadnih vojski se, zapravo, ne smatraju podesnim za snajpersko djelovanje.

Kada su te puške prvi put počele da se pojavljuju, smatralo se da se radi o snajperskim puškama, ali je uvid u njihov razvoj pokazao da se one više koriste samo za precizno gađanje.

To ne znači da se one ne mogu koristiti u ulozi snajpera i da, zapravo, mogu u toj ulozi da budu vrlo efikasne, kada ih koristi iskusan strelac.

- puške repetirke: kod ovih pušaka svaki hitac koji strelac ispali mora prethodno biti ručno ubačen u komoru.

Strelac mora ručno otvoriti zatvarač i pokrenuti ga u zadnji, pa u prednji položaj, kako bi ubacio metak u cijev za sljedeći hitac.

Budući da ova operacija koristi manji broj pokretnih dijelova, a iskorištava sve barutne gasove za pogon zrna, preciznost je bolja nego kod poluautomatske puške, što čini repetirku podesnijom puškom za gađanje na velikim razdaljinama. Kao što se vidi u gornjoj tabeli, u vojnim arsenalima u vrijeme rata nije bilo mnogo pušaka repetirki.

Međutim, većina civilnih pušaka za lov jesu repetirke i mnoge od njih su vjerovatno već imale ugrađene optičke nišane za lov.

0606-3278-0606-3345-BCSDT/Radna verzija prijevoda
Predmet protiv Dragomira Miloševića: Incidenti snajperskog djelovanja u Sarajevu 1994. - 1995.

RADNA VERZIJA

Predmet protiv Dragomira Miloševića: Incidenti snajperskog djelovanja u Sarajevu 1994. - 1995.

Municija:

Dobra puška sama po sebi ne garantuje precizan sistem za vatreno djelovanje.

Jednako je važno kakva se municija koristi. Većina vojne municije se proizvodi u vrlo velikim količinama.

Standard koji regularna municija mora da ispunjava zamišljen je za korištenje s redovnim jurišnim puškama. Ako imate pušku s nišanom ograničenih mogućnosti, cijevi srednje dužine i prosječnog ukupnog kvaliteta, onda nema nikakvog smisla da je koristite sa visokokvalitetnom, pa time i skupom municijom.

Budući da se standardna municija proizvodi u tako velikim količinama, koriste se materijali i procesi proizvodnje prosječnog kvaliteta.

Male greške na ili u metku mogu da dovedu do neravnoteže i izazovu otklon zrna sa željene putanje, čineći ga nepreciznim. Isto vrijedi i za sadržaj pogonskog baruta i inicijalne kapsle.

Sve te greške dovode do nepreciznosti zrna, i što je još gore, zbog njih se zrna razlikuju jedno od drugog.

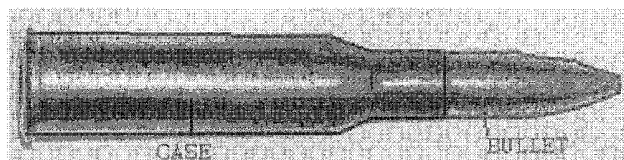
Kada se vrši kalibracija optičkog nišana na pušci, to jest kada se on podešava da bi hici pogadali tamo gdje je nišan uperen, u metu se ispaljuje nekoliko hitaca. Prosječno mjesto udara tih metaka se proračunava i u skladu s tim proračunom se podešava optički nišan. Zatim se ispaljuje još nekoliko zrna da bi se provjerila ta nova "nula", i ako su pogoci precizni, onda je optički nišan pravilno kalibriran.

Recimo da se kod jurišne puške na razdaljini od 100 metara zrna rasipaju u krugu od 10 cm. To bi dovelo do 20 cm na 200 metara, 30 cm na 300 metara, itd.

To je možda prihvatljivo za jurišnu pušku, ali ne i za snajpersku pušku. Snajperska puška bi trebala da bude u stanju da prvim hicem pogodi cilj na razdaljini od najmanje 600 metara.

Zbog toga snajperi obično koriste posebnu municiju čija se konzistentnost provjerava cijelim tokom proizvodnog procesa.

Ta municija se obično naziva municijom "prvog razreda".

LEGENDA: case - čahura; bullet - zrno

Svi meci se sastoje od čahure, u kojoj su smješteni inicijalna kapsla i pogonski barut, te zrna, koje predstavlja onaj dio metka koji se ispaljuje kroz cijev puške.

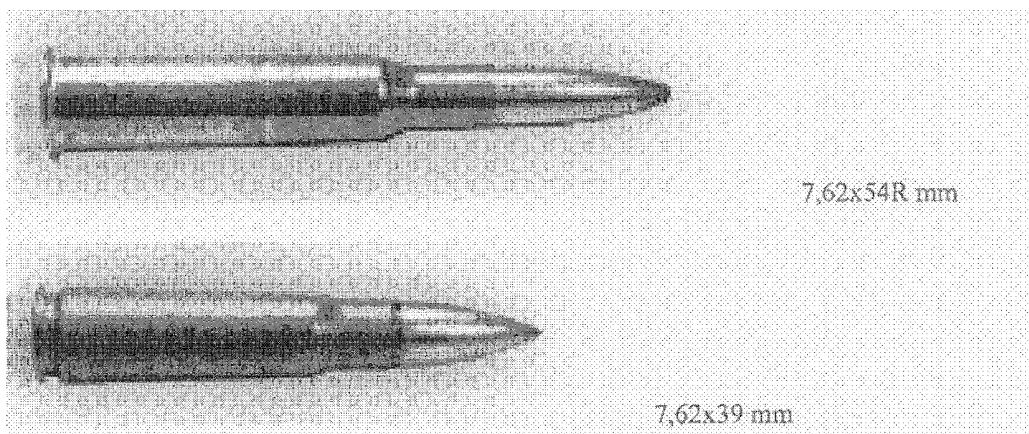
Kalibri koji su najzastupljeniji u ovom izvještaju mogu se podijeliti u dvije glavne grupe:

- mali kalibri: 7,62x39mm, 7,62x 51mm, 7,62x 54R i 7,92mm Mauzer
- veliki kalibri: 12,7x99mm, 14,5mm i 20mm

Prvi broj kod oznake kalibra definiše prečnik zrna, dok drugi označava dužinu čahure. Slova ili imena koja se navode poslije mm odnose se na neka posebna obilježja zrna, kao što su R u oznaci 7,62x54R, koje označava malo uzdignuti rub na dnu čahure.

Predmet protiv Dragomira Miloševića: Incidenti snajperskog djelovanja u Sarajevu 1994. - 1995.

Mali kalibri: ovi kalibri se koriste širom svijeta za jurišne puške, snajperske puške i mitraljeze. Izuzetak iz ove grupe je kalibar 7,62x39mm, budući da se meci tog kalibra koriste samo za jurišne puške jer nemaju snagu da bi bili precizni ili efektivni na razdaljinama većim od 300m.

Kao što se vidi na fotografijama iznad, čahura metka kalibra 7,62x39mm je kraća od one iznad nje i, premda to znači da je taj metak manje težine, pa vojnik sa sobom može ponijeti veći broj takvih metaka, to takođe znači da ona sadrži manje baruta za pogon zrna, pa je takav metak manje efektivan na razdaljinama većim od 300m.

S obzirom na to da je taj metak standardni metak za oružja tipa AK47 /kalašnjikov/ kakva koriste obični vojnici, a razdaljine u incidentima su bile veće od 300m, za navedene žrtve nisu bili odgovorni obični vojnici s njihovim puškama M70B1, zato što te puške jednostavno nisu bile dovoljno moćne za taj domet.

Svi ostali gorepomenuti meci imaju dovoljno pogona za gađanje ciljeva udaljenih do 800m.

Veliki kalibri: ti kalibri obuhvataju kalibre od 12,7mm i veće i uglavnom se koriste za teške mitraljeze ili manje topove.

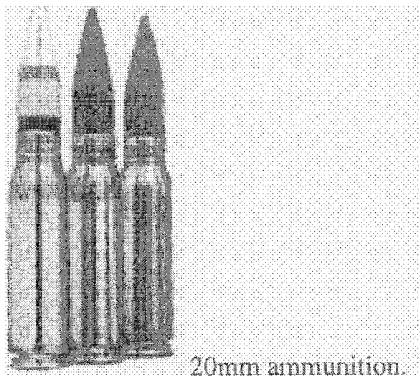
Osim po veličini, ovi kalibri se od malih kalibara razlikuju najviše po tome što, zahvaljujući veličini metaka, ona mogu da imaju zapaljiva, eksplozivna ili kompozitna punjenja. To ih čini podesnijim za borbu protiv neživih ciljeva i tehnike, a ne protiv živih ciljeva.

Ako se takvo zrno sa eksplozivnim punjenjem koristi protiv žive sile, najviše povreda nanose šrapneli.

Sudeći prema povredama koje su pretrpjele žrtve, malo je vjerovatno da je na njih otvarana vatra municijom velikih kalibara.

Da je korištena takva municija, manje bi žrtava preživjelo napade.

Predmet protiv Dragomira Miloševića: Incidenti snajperskog djelovanja u Sarajevu 1994. - 1995.

primjer municije kalibra 20mm.

Izvori: -Jane's infantry weapons 2000-2001 (ISBN 0-7106-2144-2)

-Jane's land-based air defence 2000-2001 (ISBN 0-7106-2022-5)

RADNA VERZIJA

Predmet protiv Dragomira Miloševića: Incidenti snajperskog djelovanja u Sarajevu 1994. - 1995.

Dodatak B

IDENTIFIKACIJA CILJEVA

Budući da su žrtve u svim incidentima bile civili ili neborci, ovdje je potrebno uvrstiti posebno poglavlje o identifikaciji ciljeva.

Osmatranje u okviru vojnog snajperskog djelovanja predstavlja jedan od osnovnih predmeta na snajperskoj obuci širom svijeta.

Osmatranje je vještina otkrivanja i identifikovanja objekata koji se nalaze u vidnom polju snajpera. Na kursovima obuke, to osmatranje se odnosi na vojne ciljeve, koji su skriveni, ali se mogu otkriti ako prekrše jedno od načela kamufliranja na sljedeći način:

- bojom
- oblikom
- odbljeskom
- sjenkom
- kretanjem

To je važno za otkrivanje kamufliranih / skrivenih položaja ili osoba.

Kršenje tih načela kamufliranja uvijek dovodi do toga da osoba, bilo da se radi o vojnom licu ili civilu, postaje uočljiva. Međutim, sve je to samo otkrivanje.

Dok se u tradicionalnom vojnom snajperskom djelovanju identifikacija normalno vrši na osnovu boje uniforme i pravca (u odnosu na liniju fronta), u snajperskom djelovanju urbanim sredinama dosta se toga mijenja. Tu se u ratnoj zoni nalazi više civila i većina ciljeva je vidljiva na kratko vrijeme. Stoga snajperista mora da bude posebno oprezan da ne bi odmah otvorio vatru čim mu se neki cilj pojavi na nišanu, jer bi to mogao da bude civil.

Ovo se naglašava i vježba na obuci koja se izvodi po nastavnim planovima. Od vojnih snajperista se očekuje da budu u stanju da djeluju nezavisno, kao dvočlani timovi i da budu odgovorni i dovoljno zreli da sami donose taktičke odluke.

Oni moraju da opravdaju metke koje su ispalili, a u svakom slučaju ih moraju evidentirati u svom "dnevniku" koji snajperisti neprestano ažuriraju, kako bi iz jednačine koju će primijeniti kod sljedećeg hica izbacili što više varijabli. Na protraćene ili neopravdano ispaljene metke se ne gleda s odobravanjem.

Zato snajperista mora da bude potpuno siguran u vezi sa svojim ciljem. On ga prvo mora identifikovati da bi utvrdio da li se radi o neprijatelju ili ne, to jest, prije nego što otvori vatru, mora da utvrdi da li se radi o "pucaj" ili "ne pucaj" situaciji. Potom mora da utvrdi razdaljinu, brzinu i pravac vjetra, kao i sve ostale moguće varijable, te u skladu s njima podesi parametre na optičkom nišanu.

Ali kako snajperista uočava razliku između boraca i neboraca?

To, zapravo, i nije tako teško, jer postoje mnogi pokazatelji pomoću kojih se cilj može identifikovati kao civilno lice:

Predmet protiv Dragomira Miloševića: Incidenti snajperskog djelovanja u Sarajevu 1994. - 1995.

- veličina: kad dijete stoji u dovratku, ono ne zauzima toliko prostora kao odrasla osoba
- kretanje: stariji ljudi i djeca se kreću drugačije
- odjeća: haljine, nemaskirne boje, tašne, itd. . . .
- frizura
- radnje: igranje, popravljavanje vatrogasnog kamiona, sipanje vode na rijeci
- pol
- starost

Stoga, kad se posmatraju civili, nije samo moguće utvrditi da su oni civili na osnovu njihovih fizičkih osobina, već i na osnovu načina na koji se kreću ili onoga što u datom trenutku rade.

Postoje i okolnosti u kojima je identifikacija otežana:

- vremenski okvir u kojem je cilj vidljiv, što je problem koji se javlja u urbanim sredinama
- svjetlosni uslovi
- kvalitet i stepen uvećanja optičkih pomagala (premda je na razdaljinama od preko 2km uz optičko uvećanje od 6x lako prepoznati da li su ljudi borci ili ne)
- meteorološki uslovi
- izloženost cilja pogledu strelca: cijelo tijelo, samo glava

Kao što stoji u prvoj rečenici ovog poglavlja, u svim incidentima žrtve su bile neborci. Kao što sam nastojao da pokažem, nema nikakvog razloga za pretpostavku da je ijedna žrtva trebala biti identifikovana kao borac i gađana iz snajpera.

Čak i kada se cilj ne može identifikovati, ne treba otvarati vatru zbog rizika da bi se mogao ustrijeliti neborac.

Biografija: P.J.J. van der Weijden

Podaci za kontakt:

Ime: Patrick J.J. van der Weijden
 Adresa: Broekhovenseweg 291
 Poštanski broj: 5022 CD
 Grad: Tilburg
 Datum rođenja: 26.09.1971.
 Tel.: 013-5436792/ 06-52616965

Civilno obrazovanje:

Tehnički Univerzitet u Delftu (arhitektura) 1992.-1993.
 Dr. Mollercollege u Waalwijk (Atheneum-B) 1983.-1990. (maturirao 1990.)

Odabrani kursevi vojne obuke:

KCT /Nizozemske Specijalne snage/: kurs za instruktora u snajperskom djelovanju	potvrda 04. 2004.
ISTC /Međunarodni centar za obuku specijalnih snaga/: kurs za operativno planiranje	potvrda 11. 2003.
KCT: instruktor za rukovanje vatrenim oružjem	diploma 04. 2003.
Snajpersko djelovanje karabinom	potvrda 11. 2000.
KCT: kurs za antiterorističku borbu	potvrda 05. 2000.
Kraljevska vojna akademija	diploma 01. 1999.
Kraljevska vojna škola	diploma 10. 1997.
KCT: kurs za snajpersko djelovanje	svjedočanstvo 03. 1997.
Kurs za snajpersko djelovanje vazdušno-desantnih snaga	diploma 03. 1994.

Karijera i dužnosti:

decembar 2005. - april 2006.: raspoređivanje snaga u okviru operacije "Enduring Freedom", Afganistan
 novembar 2004.: savjetodavni tim za procjenu situacije, Afganistan
 avgust-oktobar 2004.: kurs za ratovanje u džungli, Beliz
 novembar 2003.: unaprijeđen u čin poručnika Specijalnih snaga
 juli-avgust 2003.: raspoređen kao specijalni izviđački element Štaba ISAF-a, Afganistan
 avgust 2002.: voda tima 105. čete komandosa
 januar 2001. - avgust 2002.: put oko svijeta
 januar 1999.: unaprijeđen u čin potporučnika Specijalnih snaga
 oktobar 1997.: unaprijeđen u čin narednika Specijalnih snaga
 avgust-decembar 1996.: raspoređen u Bosnu pod komandu CJSOTF /Združene snage za specijalne operacije/ IFOR
 april 1996.: završio višu obuku Specijalnih snaga; 108. četa komandosa

Predmet protiv Dragomira Miloševića: Incidenti snajperskog djelovanja u Sarajevu 1994. - 1995.

septembar 1995.:	prekomandovan u KCT Roosendaal; početak obuke Specijalnih snaga
januar-juni 1995.:	raspoređen u Nizozemski bataljon 3 u sastavu UNPROFOR-a
mart 1994.:	završio kurs za snajperiste; prekomandovan u 13. vazdušno-desantni pješadijski bataljon
novembar 1993.:	započeo vazdušno-desantnu obuku u 11. vazdušno-desantnoj brigadi
septembar 1990.:	služio vojni rok; komandir voda u 41. mehanizovanom pješadijskom bataljonu

Poznavanje jezika:

engleski: odlično govori i piše
francuski: dobro govori i piše
njemački: dobro govori i piše

Hobiji:

Putovanja, a oni vezani za posao: gađanje vatrenim oružjem, vojna istorija, pješaćenje

RADNA VERZIJA